

Germana Esperantisto

kun

Esperanto-Praktiko

Oficiala organo de Germana Esperanto-Asocio — (G. E. A.) — kaj de aliaj Esperantistaj Unuiĝoj
Amtliches Blatt des Deutschen Esperanto-Bundes E. V. und anderer Esperantisten-Vereinigungen

Elvenas en la komenco de ĉiu monato

Abonprezoj kaj prezoj por anoncoj estas ŝanĝeblaj; ili estas speciale publikigataj sur la unua kovrilpaĝo de ĉiu numero

Erscheint zu Anfang eines jeden Monats

Bezugs- und Anzeigenpreise sind veränderlich; sie werden auf der ersten Umschlagseite jeder Nummer bekanntgegeben

Fondinto: J. Borel — Ĉefredaktoro: Friedrich Ellersiek — Respond. redaktoro: Arnold Behrendt
Alsenditajn artikolojn ni korektas laŭ bezono. Nepresitajn manuskriptojn ni resendadas nur, se oni aldonis afrankojn por tio

21a Jaro No. 11 (345)

Eldonejo kaj redaktejo: Berlin SW61, Wilmstr. 5

Novembro 1924

La Plezuroj de la XVIa

Finiĝis la deksema festkongreso de la internacia Esperantistaro, veninta el ĉiuj partoj de la mondo, por glorie triumfigi la verkon de Zamenhof. Hele brilis la verda stelo, kaj malproksimen lumis ĝiaj radioj super la bela metropolo de Aŭstrio, kies gastamaj enloĝantoj donacis al ni neforgeseblan, gojan semajnon, for de ĉiutagaj zorgoj kaj laboroj.

Tro rapide pasis la tempo en agrabla ĉeesto de karaj *gesamideanoj*, ofte de longe ne plu renkontitaj, sed firme interligitaj per komuna celo; kaj dum kuna rigardado al la admirindaĵoj el la neelĉerpbla trezoro de la unika kongresurbo, ekkreskis novaj amikaj rilatoj.

Carma, aminda Wien! Ne sufiĉas mallonga restado ĉi tie en la „koro de Eŭropo“, por plene kompreni la kulturalan valoron, kiun produktis arto, scienco kaj industrio dum prosperantaj jarcentoj; tamen engravuriĝis profunde en la memoro neforigeblaj impresoj pri dolĉaj travivitaĵoj en tiu ravanta atmosfero, kreita per la harmonia kunfandiĝo de historia pasinteco, moderna komforto kaj serena naturo.

La aparta ideo de L. K. K., fiksi la daton por la solena malferma kunsido je la kvina tago post nia alveno, ja ebligis dediĉi pli da tempo ol ordinare al vizito de interesaj vidindaĵoj kaj amuzaj distrejoj. Tiamaniere ĉiu kongresano povis pasigi la horojn laŭ sia bonrovo, ĉu en amika rondo inter gaje babilanta homamaso, ĉu en idilia soléco sur la proksimaj montoj kun la grandioza panoramo al la vaste etendiĝanta urbo. Se unu rifuĝis en misteran duonlumon de gotika konstruaĵo, alia prefere restadis en la impona kongresejo, tiu favora areno por niaj pacaj batalantoj.

Preskaŭ embarasiga fariĝis la elekto inter la multspecaj allogaĵoj, rekomenditaj per bonega gvidlibro, al la fremdaj Esperantistoj, kvazaŭ la kongreso mem estis nur fono por la gaja Viena vivmaniero, kaj ofte okazis, ke pli aŭ malpli feliĉa cirkonstanco decidis pri kontentige pasigita tago inter la dissemataj membroj de la „granda rondo familia“.

Sajnas, ke la L. K. K. tro respektis la individuan memstarecon, lasante al ĉiu unuopulo tiom da

libero kaj la zorgon pri propra bonfarto en nekonata loko. Bedaŭrinde ekzistis nur malmultaj komunaj aranĝoj, kiuj donis okazon al pli intima alproksimiĝo, samtempe montrante al neesperantistaj observantoj konvinkantan bildon pri la potenco de monduiga ideo. Nur unu fojon impresis publike la heterogena kongresanaro kiel harmonia tutaĵo, t. e. per la solena inaŭguracio de la Zamenhof-tabulo ĉe la hotelo „Kammerand“, kaj per la posta fotografado antaŭ la monumenta urbdomo.

Sed ne estas mia tasko, kritiki la internajn aferojn de la XVIa; feliĉe la temo de mia raporto ja liberigas min de tia sendanka devo, kaj mi nun volas rakonti pri la eksterkunsidaj aranĝoj, nepre apartenantaj al la programo.

Tre edife komenciĝis la unua mateno per solena Esperanto-meso en la bela *Minoriten*-preĝejo. Multnombraj diversreligiaj homoj aŭskultis atente la aman predikon de itala franciskano, kies pasiaj vortoj profunde tuŝis la korojn kaj nerefuteble atestis la admirindan vivecon de nia lingvo.

Post multe da fakaj kunsidoj dum la sekvantaj tagoj ĝojigis nin niaj blindaj *gesamideanoj* en ĉambrego de *Konzerthaus* per bona muziko el la verkoj de klasikaj komponistoj, kiel Schumann, Brahms, Mendelssohn, Beethoven kaj Strauß. Fortepiana ludo, violonaĵo kaj kantoj alternis, kaj riĉa aplaŭdo rekompencis la fervorajn artistojn, ĝesinorojn *Lhotan*, *Kovačik*, *Neldner*, *Riedel* k. a. Dua granda festkoncerto okazis dimanĉon vespere en la vasta pompa salonego de la sama ejo. Sub la direkto de sinjoroj *Großmann* kaj *Spörr* eksonis plej dolĉaj tonoj. La solistoj *De Haager*, *Kramer*, *Neukirch* kaj *Loibnegger*, same kiel fame konata Viena horsocieto, entuziasmigis la nenombreblajn aŭskultantojn, kaj precipe la kantita „Blua Danubo“ de Strauß estigis nefiniĝantan tondran aplaŭdon, kiu devigis al ripetado de la sorĉa melodio.

Same brilan sukceson estus meritaĵaj la du prezentadoj de „La Malŝparulo“ en *Bürger-Teatro*; sed kio estas la kaŭzo, ke ĉi tiun tipe Vienan, duone gajan, duone melankolian dramon kun muziko de Raimund vizitis ambaŭ fojojn tiel malmultaj personoj? Estas doloriga fakto, ke la eminentaj

aktoroj, kiuj oferis tempon kaj forton, ne trovis pli da simpatio. Ĉiuj konkuris en plej perfekta ludo, kaj malfacile estas diri, kiu plaĉis plej bone al la ravita aŭditorio, ĉu la nobla Flottwell (s-ro *Zeska*), lia malica ĉambristo (s-ro *Kurth*), la bonhumora lignajisto (reĝisoro *H. Wawra*) kun sia incitema edzino (s-ino *Brenneis*) kaj la kvin petolantaj infanoj, ĉu la aliaj talentaj kunagantoj. Floroj kaj korega aplaŭdado de la venintoj esprimis la sinceran dankon por la interesa kaj ĝuplena prezentado, kiu finiĝis per ovacio por la artistoj kaj la lerta tradukinto de la teatraĵo, ekskolonelo *Zwach*.

La necesan ripozon, je kiu sopiras la homo post senĉesa spirita okupateco kaj laciga marŝado tra pavimitaj stratoj, ni trovis dum posttagmeza veturado sur la blanka vaporŝipo „Leda“. Sennuba blua ĉielo volbiĝis super la fruktodona lando, kaj hele brilis la arĝentaj ondoj de la „malgranda“ Danubo inter ĝiaj tieaj plataj bordoj. Preter domplenaj distriktoj, el kiuj bruas fabrikoj kaj moderna trafiko, glitis malrapide la ŝipo en la larĝan ĉefriveron. Afabla viena gvidanto klarigis ĉiujn gravajn detalaĵojn. Kaj kiu partoprenanto de la surakva ekskurso ne sentis dolĉan memoron, revidante la vilaĝojn Nußdorf kaj Grinzing, kie kompreneble ĉiu scivolemulo persone esploris la karakteron de l' famreputacia *Heurigen*, la nova orkolora vino?! Gaja humoro regis sur la ferdeko, kantoj eksonis, kaj en amika konversacio pasis ĉi tiu vere Esperantista, intima kuniĝo. Radianta suno lumigis la verdan pejzaĝon, kaj lasta rigardo flugis al „Kahlenberg“, la lim-monto de la Alpoj kun nesuperebla ĉirkaŭvido. Bedaŭrinde ne povis okazi la anoncita rondveturado, ĉar tro multe da akvo estis amasiĝinta kaj devigis la ŝipojn, uzi la rektan vojon returnen al la urbo.

En la lasta kongrestago kunvenis denove la verdstelanoj en freŝa libera naturo. Ĝardenfesto estis aranĝita en la mondkonata parko *Prater*, kaj multspecaj plezuroj prezentiĝis en la tielnomata „Varietea Urbo“ laŭ aparta Esperantista programo. Muziko, dancoj, kabaredaj spektakloj, ĉiuj imageblaj kaj neimageblaj artifikoj, plejparte adaptitaj al la naiva gusto de senkritike amuziĝanta popolo, daŭris de la 5a posttagmeze ĝis malfrua nokto. Neeble estis, rigardi ĉion, aŭ eble eĉ nur la iom pli valorajn prezentaĵojn; tro laca cetere estis la plimulto por ĝui ĝis la fino la mildan, stelumitan vesperon, kaj nur malmultaj horoj da ripozo restis por tiuj, kiuj deziris partopreni ankaŭ en la lasta kaj sendube plej sukcesplena kongresaranĝo.

Jam duonon post la 5a kolektiĝis ĉirkaŭe 120 partoprenantoj de la ekskurso al Semmering en la atendejo de l' suda stacidomo. Post laŭvola trinkado de bona Viena kafo ni estis liberigitaj de ĉiuj enuigaj klopodoj pri la materiaj bezonoj de l' tago; ĉar antaŭzorgema komisiono estis preninta sur sin la taskon, provizi ĉion necesan por tiuj, kiuj ĝustatempe aliĝis. Multe plaĉis ĉi tiu ideo, kaj danke oni akceptis la afablan helpon, kiu ankoraŭ plifortigis la plezuron pri la nedireble bela veturado tra la pentrinda regiono de la „Paradizo de la Alpoj“. Preter krutaj deklivoj, trans altajn pontojn kaj viaduktojn, kun ĉiam ŝanĝiĝanta perspektivo ni atingis post trihora amika kunesto en rezervitaj vagonoj nian celon: la ravantan refreŝigejon Sem-

mering. Du gvidistoj atendis nin ĉi tie por akompani la societon al vidindaj punktoj. Parto faris promenadojn, aliaj vizitis modele komfortan sanatorion. Mi mem preferis suprengrimpri ŝtonan kaj danĝeran vojeton al *Sonnwendstein*. Nur tri germaninoj havis sufiĉe da kuraĝo por elteni la penan marŝon al la 1523 metrojn alta montpinto, spite de diversaj ekpluvegoj. Sed, kian riĉan rekompencen ni trovis! Apenaŭ kelkajn minutojn ni sidis en la gastejo, froste tremante en niaj malsekaj vestaĵoj kaj iom seniluziĝite pro la malfavora vetero, kiam subite kvazaŭ feinaj manoj fortiris la grizan kurtenon antaŭ neimagebla, grandioza bildo. La nebuloj disŝiriĝis, kaj ora suno brilis super la paradiza pejzaĝo. Klare leviĝis sur la blua horizonto la majestaj montoj *Schneeberg*, *Raxalp* kaj aliaj neĝ-kovritaj gigantoj, dum malsupre etendiĝis la serena panoramo de *Semmering* kun la ĉarmaj konstruaĵoj en la verdaj arbaroj, kie floris kaj bonodoris genciano, diantoj kaj ciklamenoj.

Ne volonte ni deturnis la rigardojn de la admirinda spektaklo, kiu feliĉigis la sentemajn animojn, por precize ĉeesti la komunan kaj bonegan tagmanĝon en eleganta *Südbahnhotel*. Post mallonga promenado tra la arbaro la internacia rondo lastfoje unuiĝis en idilia *Meierei*, kie kafo estis mendita por ni. Muziko eksonis, eĉ laŭdaj paroladoj kaj ĝentilaj salutvortoj por sinjorino *Zamenhof*, kiu afable respondis, aŭdiĝis, kaj tro rapide forflugis la restaj horoj en la belega naturo. De *Wolfsbergkogel* ni forveturis, dum ekstere malheliĝis, kaj kiel fina surprizo, nenomita sur la programo, interesa luneklipso kaptis la atenton de silentaj observantoj.

Malfrue ni ree atingis la urbon *Wien* por forlasi ĝin la morgaŭan tagon. Negaja estis la disiĝo. Unuafoje mankis ja la konsolaj adiaŭaj vortoj pri ĝoja revido en la venonta jaro.

Tiom pli sincere ni danku al la organizintoj de la XVIa, kiuj havigis al multaj Esperantistoj neforgeseblan feliĉan tempon sub la verda stelo.

Margarete Küster

In eigener Sache

I. EIN BRIEFWECHSEL

Frankfurt a. M., den 8. Juli 1925
Bockenheimer Anlage 45

An

die Redaktion von „Germana Esperantisto“
Berlin SW 61, Wilmsstr. 5

Sehr geehrte Herren!

In der Juli-Ausgabe Ihrer Zeitschrift, die mir heute zukommt, befindet sich ein Artikel „An den Pranger“, der sich mit meiner Wenigkeit beschäftigt. Ich gestatte mir daher, Ihnen folgende Mitteilungen über den tatsächlichen Sachverhalt zu machen:

Nachdem der Erlaß des Herrn Preußischen Ministers für Wissenschaft, Kunst und Volksbildung vom 10. März 1924 bekannt geworden war, hat sich der Deutsche Ido-Bund unter dem 2. April an den Minister mit dem Antrag gewandt, den Provinzial-Schulkollegien mitzuteilen, daß dieser Erlaß die Erteilung von Ido-Unterricht nicht ausschließen soll, wo geeignete Lehrkräfte zur Ver-

fügung stehen. Am 1. Mai habe ich bei Herrn Ministerialdirektor Dr. Jahnke, der den Erlaß unterzeichnet hat, vorgesprochen. Man kann, nachdem unser schriftlicher Antrag bereits vier Wochen im Ministerium lag, wohl nicht gut sagen, daß ich mit der mündlichen Wiederholung des Antrages Herrn Geheimrat Dr. Jahnke überrumpelt hätte, und da Herr Dr. Jahnke der Unterzeichner des Erlasses gewesen ist und sich auch sonst in der Angelegenheit als durchaus unterrichtet erwies, so war ich auch zu der Annahme berechtigt, daß er der zuständige Referent sei. — Herr Dr. Jahnke hat mir gegenüber sich dahin ausgesprochen, daß nach seiner Auffassung der Erlaß des Ministeriums die Erteilung von Ido-Unterricht nicht ausschließen solle, wo die Voraussetzungen dafür gegeben wären. Der Antrag, den Provinzial-Schulkollegien gegenüber hierauf besonders hinzuweisen, werde im ordnungsgemäßen Geschäftsgang erledigt werden.

Nach dem Verlauf der Unterhaltung konnte ich nur annehmen, daß diese Erledigung in positivem Sinne erfolgen wird. Den Inhalt der Unterredung, der von Herrn Dr. Jahnke in keiner Weise als vertraulich bezeichnet worden ist, habe ich Herrn Dr. Jahnke mit Schreiben vom 3. Mai bestätigt und daraufhin erst unterm 24. Mai von ihm die Antwort erhalten, daß nach Rücksprache mit dem zuständigen Bearbeiter vorläufig das Ergebnis des Esperanto-Betriebs in den Schulen abgewartet werden müsse, bevor auch Ido zugelassen werden könne.

Inzwischen hatte der Deutsche Ido-Bund an alle Frankfurter Zeitungen und darunter auch an den General-Anzeiger unterm 5. Mai eine Nachricht gegeben, deren Originalkopie ich Ihnen zu getreuen Händen anbei übersende. Sie ersehen daraus, daß ich nichts berichtet habe, was nicht vollauf den Tatsachen entspricht, und daß die Fassung, die Ihr Mißfallen erregt hat, dadurch entstanden ist, daß die Redaktion des General-Anzeigers unsere Notiz zusammengestrichen hat. Dafür kann ich aber unmöglich verantwortlich gemacht werden, und ich zweifle nicht, daß Sie, nachdem Sie von Vorstehendem Kenntnis genommen haben, Ihre Vorwürfe an derselben Stelle zurückziehen werden, ohne daß ich Ihnen eine formelle Berichtigung zugehen lasse.

Es wäre mir erwünscht, wenn Sie mir dies bestätigen wollten, damit ich die Angelegenheit, deren weitere Erörterung wohl kaum im Interesse unserer gemeinsamen Sache liegen dürfte, als erledigt betrachten kann.

Hochachtungsvoll Dr. S. Auerbach

Frankfurt a. M., den 5. Mai 1924
Bockenheimer Anlage 45

An alle Frankfurter Zeitungen

Betr.:
Förderung des Esperanto-Unterrichtes

Wir erlauben uns, Ihnen anbei eine Abschrift des Erlasses zu übersenden, den der Preußische Minister für Wissenschaft, Kunst und Volksbildung unterm 10. März 1924 an die Provinzial-Schulkollegien gerichtet hat.*) Darnach soll dem Unterricht in der Weltsprache in jeder Weise Vorschub geleistet werden.

Hierzu möchten wir noch bemerken, daß der zuständige Referent im Kultusministerium, Herr Ministerialdirektor Dr. Jahnke, uns erklärt hat, daß dieser Erlaß im Zusammenhang mit dem vom 20. Mai 1923, von dem wir ebenfalls Abschrift beifügen, dahin aufzufassen ist, daß auch die Weltsprache „Ido“ gelehrt werden soll, wo geeignete Lehrkräfte zur Verfügung stehen.

Mit vorzüglicher Hochachtung

Deutscher Ido-Bund
(Germana Ido-Federuro)

E. V.

(Unterschriften)

Vorsitzender Schriftführer

* * *

Berlin, am 19. Juli 1924

Herrn Dr. Siegfried Auerbach

Frankfurt a. Main
Bockenheimer Anlage 45

Sehr geehrter Herr Dr. Auerbach!

Für Ihren Brief vom 8. Juli danken wir Ihnen bestens und bemerken dazu, daß wir keine Veranlassung sehen, die von Ihnen erwartete Berichtigung im Germana Esperantisto zu bringen. Unser kurzer Aufsatz beschäftigt sich mit einer Veröffentlichung des Frankfurter Generalanzeigers. Wenn wir eine Berichtigung bringen sollen, müßte zunächst eine Berichtigung im genannten Blatte erfolgt sein. Wir nehmen an, daß Sie, da bisher eine solche Berichtigung uns nicht bekannt, von Ihnen auch nicht mitgeteilt worden ist, sich vielleicht von der Schriftleitung des genannten Blattes eine Absage geholt haben. Die Unrichtigkeit der Veröffentlichung dürfte zweifellos Ihnen ebenso gut wie uns sogleich aufgefallen sein. Wenn eine Berichtigung im genannten Blatte nicht erfolgte, so bleibt nach unserer Ansicht der Frankfurter Generalanzeiger und der Einsender der Notiz, als den Sie sich ja selbst kennen, auch weiterhin verantwortlich.

Zu einer Berichtigung haben wir um so weniger Veranlassung, als das Hineinziehen der Ido-Angelegenheit nach Ihren eigenen brieflichen Ausführungen auf einer persönlichen Annahme Ihrerseits beruht.

Wir bedauern demnach, Ihren Wünschen nicht entsprechen zu können und zeichnen

hochachtungsvoll

Redakcio de Germana Esperantisto
F. Ellersiek Behrendt

* * *

Frankfurt a. M., den 18. Juli 1924

An die Redaktion von „Germana Esperantisto“

Berlin SW 61
Wilmsstraße 5

Sehr geehrte Herren!

Ich schätze Sie im Besitz meines eingeschriebenen Briefes vom 8. Juli und bedaure, darauf noch ohne Ihre Antwort zu sein. Da ich die August-Nummer von „La Germana Idisto“ abschließen muß, bitte ich Sie, mir die im letzten Absatz meines Briefes gewünschte Bestätigung umgehend zukommen zu

*) Erlaß ist in G. E. No. 4/1924, Seite 61, abgedruckt

lassen, so daß ich spätestens Montag in ihrem Besitz bin. Ich möchte, wenn irgend möglich, der Notwendigkeit enthoben sein, Sie an den Pranger zu stellen.

Hochachtungsvoll

Dr. S. Auerbach

* * *

Berlin, am 21. Juli 1924

Herrn Dr. Siegfried Auerbach

Frankfurt a. Main
Bockenheimer Anlage 45

Sehr geehrter Herr Dr. Auerbach!

Auf Ihr Erinnerungsschreiben vom 18. d. M. erwidern wir, daß unsere Antwort am 19. d. M. abgegangen ist; Ihr Brief ist erst nach Abgang unserer Antwort hier eingetroffen. Wir haben nur vergessen, die zurückerbetene Anlage beizufügen, was wir hiermit nachholen.

Sollten Sie es für nötig befinden, den im letzten Satze Ihres Briefes angekündigten Schritt zu tun, so würden wir gezwungen sein, in der darauffolgenden Nummer des Germana Esperantisto noch näher auf die Sache einzugehen. Wir würden dann auch weitere Fälle von sachlich-unzutreffender Ido-Propaganda, die uns vorliegen, in das rechte Licht rücken.

Hochachtungsvoll

Redakcio de Germana Esperantisto
F. Ellersiek

* * *

La Germana Idisto

Redakterio: Frankfurt a. M., Bockenheimer Anlage 45

Frankfurt a. M., den 22. Juli 1924
Bockenheimer Anlage 45

Redaktion des „Germana Esperantisto“

Berlin, Wilmsstr. 5

Sehr geehrte Herren!

Ihren Brief vom 19. Juli habe ich erhalten und bedaure Ihre Entscheidung außerordentlich. Ihre Konstruktion, daß ich für die Form, in der der General-Anzeiger die von mir eingesandte Notiz gebracht hat, verantwortlich sei, ist außerordentlich gesucht und berechtigt Sie nicht dazu, die Veröffentlichung der von mir erbetenen Berichtigung zu verweigern. Ich muß aus Ihrer Weigerung natürlich die Konsequenzen ziehen.

Nicht richtig ist, daß der Zusatz betr. Ido auf einer „persönlichen Annahme“ meinerseits beruhe. Vielmehr lag ihm die bestimmte Erklärung zugrunde, die Herr Dr. Jahnke mir am 1. Mai abgegeben hatte. Wieso Herr Dr. Jahnke später „umgefallen“ ist, kann ich Ihnen natürlich nicht sagen; Herr Dr. Jahnke selbst hat es mir bisher noch nicht erklären können. Die ganze Angelegenheit ist daher durchaus noch nicht als abgeschlossen zu betrachten.

Ich habe gar nicht daran gedacht, den General-Anzeiger um eine Berichtigung zu bitten. Sie wissen so gut wie ich, wie schwer es immer noch ist, die Tagespresse zur Aufnahme einer Notiz über Weltsprache-Angelegenheiten zu veranlassen, und wenn man ihr dann noch mit Berichtigungen kommen wollte, weil sie die Notiz etwas zu derb

zurecht gestrichen habe, würde man mit weiteren Berichten gar kein Glück mehr haben. Der General-Anzeiger hat aber Abschrift Ihres Artikels und meines Briefes an Sie vom 8. ds. erhalten, und ich sende ihm auch heute Kopie unseres Briefwechsels. Die Redaktion des General-Anzeigers wird sich danach selbst ein Urteil darüber bilden können, wer an den Pranger gestellt werden mußte, weil er aus System-Fanatismus den Gedanken der Weltsprache überhaupt schädigt.

Hochachtungsvoll

Dr. S. Auerbach

* * *

Deutscher Ido-Bund

(Germana Ido-Federuro) E. V.

Frankfurt a. M., den 24. Juli 1924

Redaktion von „Germana Esperantisto“

Berlin, Wilmsstr. 5

Sehr geehrte Herren!

Ihr Schreiben vom 21. Juli hat sich mit dem meinigen vom 20. Juli *) gekreuzt. — Ich bin durch Ihre Weigerung, eine Berichtigung aufzunehmen, leider gezwungen, in „Germana Idisto“ darauf hinzuweisen, daß Ihre Feststellungen auf falschen Voraussetzungen beruhten, und ich kann mich hiervon auch durch die in dem letzten Absatz Ihres Briefes vom 21. Juli enthaltenen Andeutungen nicht abhalten lassen. Ich habe mit Bezug auf meine Ido-Propaganda kein Licht zu scheuen, und wenn von anderen Idisten sachlich unzutreffende Ido-Propaganda getrieben wird, so finden Sie mich in der Bekämpfung derartiger Auswüchse auf Ihrer Seite **).

Wenn Ihnen weniger an einer unfruchtbaren Zeitungspolemik gelegen ist, als wirklich an der Abstellung von Mißständen, so würde es wohl das Zweckmäßigste sein, wenn Sie mir Kenntnis von Ihrem Material geben, da ich auf dem bevorstehenden Luxemburger Kongreß die beste Gelegenheit hätte, auf die Übereifrigen einzuwirken. Es soll Ihnen deswegen unbenommen sein, auf die betreffenden Fälle auch in Ihrer Zeitschrift einzugehen, wenn Ihnen dies förderlich zu sein scheint.

Auch in dem Falle, der zu diesem Briefwechsel Anlaß gegeben hat, wäre es meiner Ansicht nach zweckmäßiger gewesen, wenn Sie sich an den „bekannten Frankfurter Idisten“ gewandt hätten.

Ich kenne natürlich auch zahlreiche Fälle, in denen bei der Propagierung des Esperanto von der Wahrheit abgewichen worden ist, um Ido einzuzwischen. So hat sich z. B. die hiesige Esperanto-Gruppe vor kurzem in einem Rundschreiben die Behauptung geleistet, daß die Idisten den Erfolg der Esperanto-Übersetzung des Nitti-Buches zu nichte machen wollten. Wir haben uns darauf beschränkt, den Verlag des Buches darauf aufmerksam zu machen, daß diese Behauptung erfunden ist, denn von der Behandlung derartiger Dinge in der Öffentlichkeit können wir uns für die Förderung des Weltsprachegedankens nichts versprechen.

Hochachtungsvoll Dr. S. Auerbach

*) So in der Urschrift; gemeint ist 22. Juli
**) Die weiteren Briefausführungen treffen den zur Erörterung stehenden Fall nicht mehr und werden nur der Vollständigkeit wegen gebracht.

Schriftl.

Schriftl.

II. FORTGANG AUS „LA GERMANA IDISTO“ (Nr. 8/1924 Seite 76)

In eigener Sache!

„Germana Esperantisto“ Nr. 7 hat uns unter der Überschrift „An den Pranger“ angegriffen, weil eine Frankfurter Tageszeitung über den Esperanto-Erlaß des Preuß. Unterrichtsministeriums auf unsere Veranlassung unzutreffend berichtet habe. Wir haben der Redaktion von „G. E.“ nachgewiesen, daß wir richtig berichtet hatten, daß aber unsere Notiz durch Streichungen eine veränderte Form angenommen hat. Trotzdem lehnt „G. E.“ es ab, eine Berichtigung zu bringen, bevor eine Berichtigung in der betreffenden Tageszeitung erschienen sei; dafür seien wir verantwortlich!

Wir bringen diese Tatsache zur Kenntnis und stellen unseren Lesern den Briefwechsel mit „G. E.“ gern zur Verfügung.

III. FESTSTELLUNGEN

1. Am 1. Mai findet die Unterredung zwischen Herrn Min.-Direktor Dr. Jahnke und Herrn Dr. Auerbach statt; am 3. erfolgt ein Schreiben von Dr. Auerbach an den Erstgenannten, das als Bestätigung der Unterredung nur von einer Seite angesehen wird. Ohne dem Gegenüber genügend Zeit zu lassen, die schriftlich niedergelegte Bestätigung etwa zu berichtigen oder als inhaltlich richtig anzuerkennen, geht eine Nachricht an die Zeitungen bereits am 5. — Herr Dr. Auerbach weiß nicht, daß derart mit dem Inhalte von Unterhaltungen im Ministerium nicht verfahren werden darf. Herr Dr. Auerbach hält das, was nicht ausdrücklich verboten wird, für erlaubt.

2. Die Schriftleitung des General-Anzeigers in Frankfurt (Main) soll also der schuldige Teil sein; dort ist die übersandte Notiz zusammengestrichen. Wir können nicht nachprüfen, warum die Schriftleitung so gehandelt hat, zumal sie in einem Schreiben vom 5. Juli an die Prüfungskommission Köln des Esperanto-Instituts für das Deutsche Reich schreibt: „Auf Ihre Zuschrift erwidern wir, daß es sich um eine Notiz handelt, die jedenfalls amtlich ausgegeben war, die nachzuprüfen nicht unsere Sache ist.“ Also die Schriftleitung hatte den Eindruck, daß es sich um eine „jedenfalls amtlich ausgegebene“ Notiz handelt! Die Notiz des Herrn Dr. Auerbach hat diesen Eindruck erweckt. Herr Dr. Auerbach hielt sich für berechtigt, auf Grund einer schriftlich unbestätigten, mündlichen Unterhaltung im Ministerium eine Notiz zu versenden, die solchen Eindruck erweckt.

3. Die oben an zweiter Stelle abgedruckte Notiz ist an alle Frankfurter Zeitungen gesandt. Darin ist auf den Erlaß vom 10. März 1924 Bezug genommen. Wir hoffen, daß sich in der Abschrift kein Fehler beim Abschreiben eingeschlichen hat; sicher sind wir dessen nicht, wenn wir in der Notiz lesen: „Darnach soll dem Unterricht in der Weltsprache in jeder Weise Vorschub geleistet werden.“ In dem Erlaß steht klar und deutlich zu lesen: „... Unterricht in der Welthilfssprache Esperanto... Kenntnis dieser Sprache... Diesen Unterricht... Wesen des Esperanto und seine Bedeutung aufzuklären...“ Durch Auslassung des

für Herrn Dr. Auerbach allerdings nicht brauchbaren Wortes „Esperanto“ wird erreicht, daß ein Uneingeweihter nun unter „Welthilfssprache“ auch Ido zu fassen geneigt ist. Eine gröbere Irreführung ist nicht denkbar.

Herr Dr. Auerbach wird verstehen, daß wir nun entweder einen Abschreibefehler in der Abschrift des Erlasses vermuten — woher denn sonst: *Darnach* —, oder behaupten müssen, daß der eben angeführte Satz den Leser irreführt. — Herr Min.-Direktor Dr. Jahnke wird nach Ansicht des Herrn Dr. Auerbach — künftig sich jedesmal ausdrücklich verbitten müssen, in Notizen für Zeitungen mit Namen genannt zu werden! — Herr Min.-Direktor Dr. Jahnke hat *nicht* bestätigt, daß er das im Absatz 2 der eingesandten Zeitungsnotiz Angegebene gesagt hat. — Der Erlaß vom 20. Mai 1923 steht mit dem Erlaß vom 10. März 1924 nicht in dem von Herrn Dr. Auerbach gewünschten Zusammenhang. Und das weiß Herr Dr. Auerbach, denn er kann lesen!

4. Der Brief des Herrn Dr. Auerbach vom 22. Juli läßt fürchten, daß der Genannte unseren Brief vom 19. Juli nicht genau genug gelesen hat. Wir sagten, daß der Frankfurter Anzeiger und der Einsender der Notiz verantwortlich bleiben, sofern keine Berichtigung erfolgt. Das bleibt richtig.

5. Richtig ist, daß Herr Dr. Auerbach — obwohl der Brief vom 22. Juli sich dagegen wendet — *angenommen* hat, daß sich das Ministerium auch für Ido-Unterricht entscheiden werde. Das steht nämlich klar zu lesen im Brief des Herrn Dr. Auerbach vom 8. Juli!

6. Herr Dr. Auerbach hat gar nicht daran gedacht, eine Berichtigung zu verlangen! Vielleicht auch gar nicht die falsche Berichterstattung gleich gemerkt! Eine Notiz, die Herr Dr. Auerbach auf einer Unterredung im Ministerium aufbaut, wird falschen Inhalts gebracht, und der Herr Verfasser denkt gar nicht an eine Berichtigung. Wir fragen die Leser: Wie nennt man das? — Und wir stellen fest: Herr Dr. Auerbach nimmt Rücksicht auf die offen zu haltende Möglichkeit, auch späterhin in der Frankfurter Zeitung eine Notiz veröffentlicht zu können, aber stellt das Ministerium ohne Rücksicht bloß, indem er an eine Berichtigung der falschen Notiz gar nicht denkt!

7. Herr Dr. Auerbach macht uns Systemfanatismus zum Vorwurf, nachdem er aus Fanatismus für Ido ein Ministerium bloßstellte! Wenn Herr Dr. Auerbach nur vom Welthilfssprachengedanken beseelt ist, warum freut er sich nicht über den Erlaß und über alle sonstigen Fortschritte usw. des Esperanto? Denn das gibt Herr Dr. Auerbach doch wohl zu, daß durch Esperanto für den Welthilfssprachengedanken früher etwas geschah als durch Ido.

8. Herrn Dr. Auerbach haben wir nicht der Aufgabe entheben können, die er sich selbst stellte: uns an den Pranger zu stellen. Wir vermissen die Erledigung der Aufgabe durch Herrn Dr. Auerbach.

Oni sendu la manuskriptojn plej malfrue ĝis la 15a de ĉiu monato!!!

Esperanto-Movado

Raportoj por ĉi tiu fako estu sendataj ĝis la 15a ĉiunonata por la sekvanta numero (neniukaze pli malfrue!). La redakcio speciale preferas raportojn pri kursoj (ankaŭ en lernejoj!), publikaj paroladoj, grupfondiĝoj k. s. Malpli gravaj aferoj, ekz. festoj, ekskursoj k. s. povas esti citataj ĉi tie nur mallonge.

Mallongigoj: LG = Loka grupo de G. E. A., O = oficejo, P = prezidanto, VP = vicprezidanto, S = sekretario, K = kasisto, B = bibliotekisto, G = gvidanto de kurso, Pa = partoprenantoj.

Germanlingvaj Landoj

GERMANUJO

Aschaffenburg. *Esperanto-Club 1912.* Jarĉefkunsido kaj novelektoj: 27. 10. P: s-ro Carl Pfeiffer; K: s-ro Arnold Paul; S: s-ro Wilhelm Volck; Asistantoj: s-ro P. Jaworek kaj s-ino Volck. Nova kurso kun 6 Pa, G: s-ro Carl Pfeiffer. O: Restoracio Hajland Schwind, Roßmarkt.

Augsburg. 4. kaj 5. de Oktobro okazis sub la prezido de studprofesoro Lang, München, Esperantaj ekzamenoj. 6 gesinjoroj trapasis la kursgvidantan kaj 16 gesinjoroj la kapablecan ekzamenojn; tri el ili estas blinduloj. 5. de Okt. faris Dro Francke, München, paroladon antaŭ 150 geaŭskultantoj. 4. 11. komencos la popol-altlernejo Augsburg kurson, kiun ĉefinstruisto Beck gvidos.

Bamberg. Sup. poŝtkons. O. Reber gvidas ĉi-sabate kurson kun 17 lernantoj en supera reallernejo, ankaŭ de post 14. 10. ĝeneralan kurson en gastejo „Tambosi“. Kun la rektoro de filozof-teologia altlernejo li interkonsentis pri kurso de post 27. 10., ĉiulunde 4—5 ptn.

Berlin. Flatauers kaufmännische Privatlernejo (komercista privatlernejo de Flatauer), Berlin C 25 kaj Berlin-Neukölln, aligis al la entrepreno E-fakon havanta la nomon „E-lernejo de E-Gruparo Berlin“. Kursoj komenciĝis 1. 10., ĉiumerkrede 7—9 vespere. La lernejo faras ankaŭ grandan propagandon por E. — Berlin-aj radiogazetoj „Der Deutsche Rundfunk“ kaj „Radiowelt“ publikigas E-kursojn de telegr.-direktoro Behrendt. — La redakcio de gazeto „Der neue Kurs“ komencas E-kurson en sia oficejo Berlin C 54, Rosenthaler Straße 40—41. G s-ro Lothar Gebhardt. Daŭras 8 vesperojn. La redakcio korespondas en E.

— *Gruparo.* Laborkunsido 14. 10. en oficejo Wilmsstr. 5. Monata kunveno 21. 10. en kafejo Josty. Paroladoj de s-roj instruisto Tietsch pri „Augendiagnose“ (Perokula diagnozo) kaj Dro Hanauer pri „Organisation der Kongresse“ (Organizado de kongresoj). 18. 11. parolado de Dro Kliemke.

— *LG.* Kurso por komencantoj en Königstädtisches Realgymnasium. 8. 10.

Berlin-Charlottenburg. *LG.* Novaj E-kursoj en Städt. Wahlfortbildungsschule.

Berlin-Cöpenick. Kaufmännische Privatschule von A. Foitzick, Berlin-Cöpenick, aranĝis E-kursojn de post 8. 10., ĉiulunde kaj ĉiŝaŭde.

Berlin-Steglitz. *LG „Zamenhof“.* Kurso por komencantoj 8. 10. en komerca lernejo de Richter, Albrechtstraße 123.

Berlin-Tegel. *LG.* Merkrede kurso por komencantoj, vendrede por pliperfektiguloj.

Berlinchen (Neumark). Instruisto M. Luedtke komencis 9. 10. kurson kun 18 Pa.

Breslau. S-ro Habellok gvidas kurson en fervoja faklernejo kun 15 Pa kaj kurson en hejmo por metiaj lernantoj kun 10 Pa. S-ro Habellok, kiu ekŝiĝis el la fervoja servo, malfermis la lan de Oktobro sub la firmo „Schlesische Esperanto-Zentrale“ Esperanto-libro-vendejon.

Brinkum b. Bremen. 11. 10. propagandvespero aranĝita de grupoj Syke, Kirchweyhe kaj Vendreda Klubo Bremen. Parolis s-ro Heitmüller. Nova kurso 18. 10., 15 Pa.

Chemnitz. Supera ĉefserĝento Sende gvidas novan kurson por policanoj kun 30 kursanoj.

Dresden. *Loka Unuiĝo.* En la septembra kunveno parolis s-ro Wehlitz pri „Fotografado kaj fotografaĵo“. 28. 9. ekskurso al akvohaltigejo de Malter. 25. 10. ekskurso al Pulsnitz kaj Keulenberg. Ĉiŝaŭde kunvenoj de la klubo de sciencamantoj en stacidoma restoracio Dresden - Wettinerstraße. 29. 10. jara ĉefkunveno.

Eisenach. *LG.* 13. 10. parolado de s-ro K. Steier, Tabarz, pri „E, Esperantismo kaj mondlingva movado“. Komenciĝo de nova kurso.

Eltville. Kurso en Sept. kun 25 Pa, G s-ro Schönrich, Wiesbaden.

Erfurt. 30. 9. parolado de s-ro K. Steier pri „mondlingva problemo“. Nova kurso komenciĝos.

Euskirchen. *LG „Obstine antaŭen“.* Dum septembro du ekzercvesperoj. 22. 9. propagandvespero. 50 personoj ĉeestis. S-ro Hilger raportis pri la Wien-a kongreso, kaj s-ro Kind faris helpe de la demonstraĵaj tabeloj de Möbusz paroladon pri la gramatiko de E. 8 personoj tuj aliĝis al la grupo. Novaj kursoj en Oktobro, ĝis nun 48 Pa. La magistrato senpage disponigis lernejan ĉambbron.

Hamburg-Altona. *Loka Ligo.* 2. 10. parolis s-ro Ehlers (Unua grupo) pri „Ĉu oni bezonas perantan komerciston?“

Koblenz. *LG.* De post komenco de Septembro E-ekspozicio en la elmontrejo de P s-ro Stroh ĉe ĉefa strato. 8. 9. kurso por progresintoj, 6 Pa, 9. 9. por komencantoj kun 14 Pa. G de ambaŭ s-ro L. Funken. 13. 10. kurso por komencantoj, G s-ro Voltmer. La grupo ricevis la nomon „Rejn-saluto“.

Krefeld. Sup. instruisto Gießmann parolis pri E.

Leipzig. *E-Gesellschaft.* S-ro Kötz komencis 15. 9. kurson por progresintoj, f-ino Fenscky en „Werkseminar“ kurson por komencantoj. Samtempe la lastenomita faras kurson per radio je la „Leipziger Meßamtsender“, kiu estas akceptata per granda aplaŭdo.

Magdeburg. 26. IX. granda propaganda parolado de s-ro J. Glück el Berlin. La grupo ŝparis nek kostojn nek penon, por vekti la intereson de la ĝis nun indiferenta publiko. Impresaj afiŝoj ornamis la reklamkolonojn, kaj per ĉirkaŭ du mil leteroj estis invitataj la eminentaj kaj kleraj burĝoj de la urbo. Bedaŭrinde okazis la saman tagon diversaj gravaj politikaj kaj aliaj kunvenoj, krom tio aŭtuna foiro. Tial ni kontentiĝas, ke ĉeestis almenaŭ 200 personoj, kiuj atente aŭskultis la bonegajn kaj spritplenajn vortojn de la lerta oratoro. — „Magd.“

General-Anzeiger“ raportis detale kaj favore. La sama gazeto antaŭe publikigis sufiĉe longan artikolon pri E de Dro Ellerbeck el Berlin. Tiu ĉi fakto estas tiom pli menciinda, ĉar la lokaj ĵurnaloj ĝis tiam nepre silentis pri nia afero.

Bonan propagandon ankaŭ faris por ni la konata germana pacifistino f-ino Baer kaj s-ro Thivet el Paris, kiuj dum grandega manifestacio en „Hofjäger“, vizitata de miloj da diverspartianoj, insiste rekomendis la lernadon de nia helplingvo Esperanto.

Novan kurson kun 7 partoprenantoj, inter kiuj estas 3 instruistoj, komencis f-ino Küster. S-ro Wottrich instruas 32 knabojn de „Reallernejo“ kaj ilian studkonsiliston.

Niederoderwitz. La E-kurso por lernejoj infanoj finiĝis la 23an de Aŭg. kun 14 Pa. La kurso por plenkreskuloj estis fermata la 28an de Aŭg. kun 7 lernantoj. 6 el ili membriĝis. La grupo nun havas 17 membrojn.

Potsdam. La 29an de Septembro okazis en Potsdam propagandvespero, en kiu parolis direktoro Glück pri „la konstruo de Esperanto“, instruisto Dieu pri „Esperanto kaj la nuna tempo“ kaj instruisto Heinrich pri „Esperanto en la 4a jaro de la fundamenta lernejo“. Kurso en la popolatlernejo denove estas anoncita, kiun gvidos instruisto Markau.

Selb. LG. S-ro Pech el Pilsen faris lumbildparoladon pri la vidindaĵoj kaj naturbelajoj de Ĉeĥoslovakujo, Germanujo, Belgujo, Anglujo kaj Francujo, kiujn li travojaĝis dum sia libertempo. La parolado tuj estis tradukata germanen por konvinki la 300 ĉeestantojn pri la uzebleco de nia lingvo.

Stuttgart. LG. Nova kurso 8. 10. G prof. Christaller. — Aliaj kursoj 13. kaj 15. 10. en Jacoblernejo. — La laboruniĝo por komerca instruado akceptis E-n por la ĉi-jaraj kursoj. Komenco 29. 9. — En la junulargrupo de centra ligo de salajruloj oni aranĝis 31. 10. paroladon pri „E kaj interpopola fratiĝo“.

Wiesbaden. En Sept. komenciĝis kurso por instruistoj de la mez- kaj popollernejoj. 23 Pa. La administracio disponigis senpage ĉambron en liceo. S instruisto K. Schönrich.

Zittau. 5. 10. amika kunveno en Warnsdorf. 7. 10. monata kunsido. 15. 10. kurso en komerca lernejo de Herrlich. Alian kurson gvidas s-ro Knöfel.

LIBERA URBO DANZIG

Sukcesis al la penadoj de s-ro Aeltermann, gajni la direkcion de Danzig-a Internacia Foiro por E. Dum la IIa foiro (2.—5. 10.) oni eldonis flugfolion en E, kiu bone sukcesis en eksterlando. Nun aperis foirlibro en tri lingvoj: germana, pola kaj Esperanta. La direkcio intencas aranĝi apartan E-fakon kaj plie uzi E-n en la reklamo. La E-Asocio ricevis en domo „Oliva“ vastan ĉambron por E-ekspozicio. Pli ol 20000 personoj vizitis ĝin, ankaŭ multaj Esperantistaj komercistoj. Danzig-aj firmaoj komencis uzi E-n en korespondado kaj propagandaĵoj. La gazetaro favore raportis. Oni provas enkonduki nian lingvon en la lernejojn.

La grupvivo estas vigla. Ekzamenkomisiono por Danzig de la E-Instituto por la Germana Respubliko konsistas el s-ino Tuschinski kaj s-roj Majorkiewicz kaj Fethke. Kursoj en popola atlernejo kaj policiernejo daŭras.

ĈEĤOSLOVAKA RESPUBLIKO

(Germana Esperanto-Ligo)

Distrikto B.-Leipa. Vigla grupvivo en Haida kaj Langenau. En Kriesdorf finiĝis kurso. Grupo Warnsdorf festis la 15-jaran ekzistadon.

Distrikto Schönhengst. Grupo Landskron ricevis trian fojon de post du jaroj monsubvencion de loka kaj distrikta komitato por klerigado.

Distrikto Reichenberg. 20. 8. fondiĝo de grupo Kratzau. Laŭ invito de ambaŭ E-societoj vizitis s-ro Wan Kenn la urbon Brünn. S-ro Kenn parolis mallonge pri „Ĥinujo kaj ĝia popolo“. Granda sukceso.

Teplitz-Schönau. Post granda sukceso per artikolo pri la kuracejo en „E. T.“ la direkcio presigis E-broŝurojn.

Distrikto Karlsbad. 28. 6. parolado por 300 gejunuloj en Fischern apud Karlsbad. 22. 6. parolado en Münchhof apud Chodau, 29. 6. en Grünlas apud Elbogen, 21. 6. en Neu-Janessen apud Karlsbad, 3. 6. en Putschirn. En hotelfaklernejo Karlsbad oni akceptis E-n kiel instrufakon.

Distrikto Böhmerwald. 6. 7. fondiĝis grupo Pötschmühle, 27 membroj. En Lučenec-Slovensko fondiĝis E-soldata rondo.

Fremdsprachige Länder

Brasilien. In Rio de Janeiro wurde ein Esperantistenklub der Medizinstudenten gegründet, der Verbindung mit den Studenten der ganzen Welt aufnehmen will.

Bulgarien. Der 11. Bulg. Landeskongreß fand 27.—29. August in Ruse statt. Das rumänische Ministerium für Handel und Industrie hatte einen offiziellen Vertreter gesandt. In einer Entschliebung wurde der Minister für Unterricht gebeten, zu veranlassen, daß seine Organe die Ausbreitung des E in den Schulen nicht hindern und die Schüler-E-Gruppen nicht beseitigen. Der 12. Kongreß findet in Sofia statt. — Kursus in Sofia. — Neue Gruppe neben einer Schülergruppe gegründet in Karlovo. — Der Bulgarische Vegetarierbund nahm einstimmig eine Entschliebung an, die die E-Zeitschrift „Vegetarano“ als Bundesorgan bestimmt und die den Mitgliedern die Verwendung des E im Verkehr mit Ausländern empfiehlt.

Großbritannien. Neue Kurse in Harringay und South London, neue Gruppe in Sydenham.

Japan. In Tokio zweiter Sommerkursus der E-Gesellschaft für Erziehung. Gifu: Kursus für 35 Schüler der Handelsschule. Weitere Kurse in Cuschima, Tobata, Saga, Gotemba Fujiokarura (Kursus für Frauen) und Sakaschita. Der 12. Landeskongreß fand in Sendai 27.—30. Juli statt. Es wurde von Fachversammlungen der Wunsch ausgesprochen, daß E als Sprache für Universitätsdiplome betrachtet werde. Der 13. Kongreß findet in Kioto statt.

Nordamerika. Der 17. Kongreß des E-Bundes für Nordamerika fand 9.—13. Juli in Arden (Delaware) statt. Einige Szenen aus Shakespeares „Julius Caesar“ wurden mit großem Erfolge aufgeführt.

Ungarn. Während der Frühjahrsmesse wurde eine E-Ausstellung veranstaltet. 140 Besucher meldeten sich für einen Kursus an. Kurse in Dombóvár, Mezőhegyes und Nagymaros, eine neue Gruppe in Győr.

A. Naumann

Tra la gazetaro

Dum longa tempo ne valoris fari raporton pri aperaĵoj en la gazetaro. Pro tio kelkaj notoj tre malnoviĝis. Nun kreskis intertempe la intereso por radiotelefonado, kaj ĝia plej granda sufero je uzebla lingvo montriĝis. Tiu problemoj tuj aperigis viglan intereson por komuna lingvo. En multaj gazetoj oni pli malpli longe pritraktis tiun temon. Tiun kampon la Esperantistaro forte devas pligi, se ĝi volas atingi grandan sukceson. Kiu ne povas mem verki artikolon, uzu la flugfolion „Die Sprache des Radio“ (La lingvo de radio) de Dro Winfried Fricke, Hannover. Jam multaj gazetoj reprenis ĝin. Ĉiujn mi ne povas citi ĉi tie, nur la plej gravajn: Dro Steche skribis en *Leipziger Neueste Nachrichten*, 3. 4. 24, pri „Eine Weltsprache für die Funksprüche“ (Unu mondlingvo por la radiotelegramoj). Ĉiuj popoloj batalas por la preferado de sia lingvo, sed la amikoj bezonas ĝeneralan lingvon por kompreni la prezentaĵojn (aŭ koncertojn aŭ paroladojn) de ĉiuj grandaj sendstacioj en la mondo. Tiun reprezentas nia Esperanto. — Dro Wullen pritraktas la temon „Englisch als Radio-Sprache?“ (La angla lingvo kiel radio-lingvo?) en *Bochumer Anzeiger u. Gen.-Anz.*, 11. 7. La utilo de l' enkonduko de la angla lingvo por la koncernaj popoloj estas granda, sed samtempe granda danĝero por la aliaj. Nun devas helpi helplingvo por egaligi la avantaĝojn de ĉiuj popoloj. — Speciale ĝojinda estas la fakto, ke direktoro de komerca lernejo, A. Foitzick, Cöpenick, en tre granda artikolo varbas por „Esperanto als Sprache des Radio“ (E kiel lingvo de radio) en *Das Dampfboot*, 25. 9. Historie li rigardas la problemon kaj konkludas: Post trankviliĝo de la naciaj pasioj la scipovo de Esperanto estiĝos necesega por la moderna homo, same kiel la uzado de telefono kaj kiel la interkompreniĝo per radio, kiu nur tiam ricevos fortan ekonomian kaj politikan signifon.

Precipe ĝojinde estas, ke nun ankaŭ unu post alia el la radio-gazetoj akceptas artikolojn pri kaj ekzercojn en Esperanto. La specialkajero de *Radio-Umschau*, Frankfurt a. M., 6. 4., enhavas longan artikolon „Esp., die gegebene Radio-Weltsprache“ (E, la donita radio-mondlingvo) de Ernst Klemm. Ankaŭ li akcentas la neŭtralecon de nia lingvo por ĉiuj popoloj kaj la relative facilan lerneblecon por la radiistoj. Pro tio ja *Der Deutsche Rundfunk*, Berlin, kaj *Radiowelt*, Berlin-Schöneberg, komencis represi lecionojn pri Esperanto, kiujn prilaboras legr.-direktoro Behrendt.

Der Deutsche Rundfunk publikigis en n-o 15 iom longan artikolon de Ernst Klemm, en kiu estas montrate, kiel necesa estas internacia helplingvo por radio, kion oni postulas rilate al tia lingvo kaj ke Esperanto kontentigas ĉiurilate. En n-o 17 oni trovas resuman eltiraĵon pri Esperanto el angla gazeto „Wireless World“. *Radiowelt* aperigis en n-o 4, 21. 9., artikolon de Behrendt pri „Esperanto, die Sprache des Radio“ (E, la lingvo de l' radio). *Ostrundfunk*, Königsberg, reprenis la fundamentajn regulojn, prilaboris ilin G. Schattat. *Radio-Rundschau*, Wien, publikigas vortaron seslingvan (en angla, franca, germana, hispana, itala lingvoj kaj Esperanto) de radio-fakesprimoj. Nepre necesa laboro por la praktika apliko de Esperanto.

Praktikan aplikon montras *Deutsches Polizei-Archiv*, Lübeck, 10. 8. La lastaj kvar paĝoj enhavas dulingvan (germ., Esp.) parton, kiu certe interesas la eksterlandajn legantojn. En *Kurier für Niederbayern*, Landshut, 28. 4., Dro Francke, München, varbas la komercistojn, por simpligi la komercon. La saman celon aspiras Dro J. Hanauer, Charlottenburg, skribante pri „Welthilfssprache und Technik“ en V. D. I., *Mitteilungen des Deutschen Verbandes technisch-wissenschaftlicher Vereine*, Berlin, 2. 8. *Die Freiwirtschaft durch Freiland und Freigeld*, Berlin, septembra kajero, publikigis kelkajn artikolojn pri la lingva afero. La eldonanto mem studis iomete la lingvon. Pro tio li ne volas decidi, sed volonte aliĝos al la opinio de la plimulto. En la sama 18a kajero skribas Bur Suhren, Friesische Wehde, pri „Freiwirtschaftssprache“ (Lingvo de liberekonomio). Li akcentas, ke liberekonomio tute ne estas ebla tiel longe, kiel ekzistas nur la naciaj lingvoj, pri kiuj disputas la samlingvanoj rilate al ĝusta elparolado aŭ ortografio. La kreado de „liberlando“ nur ebligas per komuna, facile lernebla lingvo por la interkomunikiĝo. La verkinto mem ne opinias sin rajtigita elekti inter la nun ekzistantaj sistemoj. Trovinte la libreton de G. Ruser, „Oldenburger Schulkämpfe und deutsche Ziele“ (Oldenburg-aj bataloj pri lernejo kaj germanaj celoj) li reprenas la ĉefenhavon de ĉapitro pri „Der Ballast der Sprachen und das Esperanto“ (La balasto de la lingvoj kaj E.). Tria artikolo varbas por Esperanto: „Freiwirtschaft und Esperanto“ (Liberekonomio kaj E.) de G. Kolb, Worms. Historie kaj gramatike li pritraktas la temon kaj venkigas nian lingvon. La centra organo de liberekonomi-movado, *Das freie Volk*, Berlin C 54, publikigas „Esperanto-Ecke“ de post Pasko, en kiu estas legeblaj dulingva teksto, sukcesoj de E kaj enkonduko en la sistemon.

Por gajni la lernejon aperis kelkaj artikoloj en gazetoj por instruistaro aŭ por la gepatroj. La plej gravaj aperis en *Die Mittelschule*, Halle, per kiuj oni serioze batalis por aŭ kontraŭ nia lingvo. N-o 7 de 13. 2. enhavis artikolon kontraŭ Esperanto, kiu kaŭzis respondon de Dro K. Schüppel, Parchim, por batali kontraŭ la riproĉoj (n-o 12 de 19. 3.). Nova batalanto, Fr. Jahr, Halle, konigis dubojn pri la dirita (n-o 13 de 26. 3.). Sed lin korektis rektoro Driesler, Breslau, en n-o 14 de 2. 4., montrante la gravajn sukcesojn postmilitajn. En n-o 15 de 9. 4. aperis finparolo de la unua kritikinto, sed la atentema leganto ne estas konvink-ebla per tiaj frazoj. Kiel kutime — oni ripetas malgravaĵojn, ĉar la gravaj faktoj ne estas kontraŭdireblaj. — En la porgepatra gazeto *Schule und Elternhaus* (Lernejo kaj gepatroj), Leipzig, aŭgusta n-o, estas legebla „Kiel mia klaso provizis sin je lerniloj per eksterlandkorespondadoj“ el la plumo de R. Scheibler, Wurgwitz. Kun intereso oni legas, kiel la infanoj ĉion necesan por la lernado ricevis de siaj korespondantoj. Tia raporto pri personaj sukcesoj vere varbas por enkonduko en la lernejojn.

Fine mi volas citi la aperaĵojn, kiuj pritraktas ĝenerale la mondlingvon Esperanto, ne aspirante iun specialan aplikon:

Märkischer Sprecher, Bochum, 14. 15., 16. 5. „Mondtrafiko kaj mondlingvo“ de studkons. Dro Wuller.

- Miesbacher Anzeiger, 27. 3. „Kio estas E“ de H. Quinz.
 Freistaat, Bamberg, 16. 4. „Iom pri la lernado de lingvoj.“
 Ostsee-Zeitung, Stettin, 19. 7. „Por kaj kontraŭ E“ de rektoro Krieger.
 Chemnitzer Allgem. Zeitung, 23. 8. „Raporto pri Wien; 31. 8. „Franglingvo en la lernejo“ de Ernst Klemm; 7. 9. „Kontraŭdiraĵo“ kaj 14. 9. „Rediraĵo“ de E. Kl.
 Chemnitzer Tageblatt, 13. 4. „Ne la franclingvon, sed la germanan kaj neŭtralan lingvojn“ de E. Kl.
 Fränkischer Volksfreund, Würzburg, aperigos kurson pri E, ellaborata de s-ro Rippel.
 Hattinger Volkszeitung, 26. 7. „Per E al la proksima oriento“ de A. Wetterstein. A. Naumann

Ligoj * Verbände

Rhein.-Westfäl. Esperanto-Verband (Revelo)
 Köln, Hohe Str. 26

JAHRESHAUPTVERSAMMLUNG
 ZU KÖLN AM 5. 10. 24

Vormittags: Besprechungen der Prüfungskommissare und der UEA-Delegierten im Revelogebiet.

Nachmittags: Hauptversammlung. Der bisherige Vorstand wurde entlastet und Köln als Revelo-Vorort wiedergewählt. Aus der Tagesordnung sind besonders hervorzuheben die äußerst anregend verlaufenen Besprechungen der Punkte: Bundesblatt (zurückgestellt bis zum Frühjahr), Geschäftssprache im D. E. B. (hier wünschte man allseitig die Beibehaltung der deutschen Sprache bis auf weiteres); von den Prüfungskommissionen vorgeschlagene Ausbildungskurse für Kursusleiter (womit in Köln nach Frankfurter Beispiel der Anfang gemacht werden soll); Esperantokartelle (bei denen man nach dem in andern Städten bewährten Muster vorgehen will). Die unumgängliche Erhöhung der D. E. B.-Beiträge wurde nach längerer Beratung für nötig befunden, ein Beschluß jedoch bis zum Frühjahr zurückgestellt.

Die Frühjahrstagung wird auf die Einladung der Krefelder Gruppe in Krefeld stattfinden.

Esperanto-Verband Deutscher Eisenbahner
 Geschäftsstelle: Eisenbahn-Inspektor a. W. G. Habelok, Breslau 10, Schleiermacherstr. 19. — Zahlungen an: Eisenb.-Insp. Ernst Mutschall, Senftenberg (Laus.), Adolfstr. 1. Postscheckkonto: Leipzig Nr. 90292

Wir bitten, die Adressenänderung sowie die Änderung der Dienstbezeichnungen unseres Vorsitzenden und Kassensführers zu beachten, die aus dem Kopf ersichtlich ist. Besonders bitten wir, darauf acht zu geben, daß alle Zahlungen für das Postscheckkonto Mutschall nicht auf Forst, sondern Senftenberg (Laus.) lauten. Entsprechende Vordrucke auf den Zahlkarten sind abzuändern.

Mit der Zahlung der Beiträge zum Verbands (1 Gm. für das Vierteljahr), zur Telf (1,50 Gm. für das Jahr) und für die Schreibmaschine (Mindestsumme ein Vierteljahresbeitrag in Höhe von 1 Gm.) sind leider noch immer einige Mitglieder im Rück-

stande. Wir bitten, die so dringend benötigten Gelder alsbald abzuführen.

Wie uns mitgeteilt wird, haben die Eisenbahnfachschulen in Breslau und Leipzig Esperantokurse in den Lehrplan für das Wintersemester aufgenommen.

Wir weisen nochmals darauf hin, daß der Verband nur dann seine Aufgaben voll erfüllen kann, wenn er die Mittel für die Durchführung seiner Arbeiten rechtzeitig und pünktlich erhält und jeder seine Kräfte voll und ganz in den Dienst der Sache stellt.

Der Vorstand

I. A.: G. Pietsch, Schriftführer

Sud-Okcidenta Ligo

La 12an de Oktobro reprezentantoj el Frankfurt, Fulda, Kaiserslautern, Kreuznach, Mainz, Wiesbaden kaj Worms kunvenis en Frankfurt kaj restarigis la iaman „Sud-Okcidentan Ligon“. Kiel provizoran prezidanton oni elektis sinjoron Kurt Schönrich, Wiesbaden, Emserstr. 58, I. Grupoj kaj izoluloj en la teritorio de la Ligo, kiuj ne jam ricevis la unuan cirkuleron, estas petataj, sendi sian adreson al la prezidanto. La kotizo estas por membro de grupoj kaj por izolulo 10 pfenigoj monate. Oficejo de la Ligo estas ĉe Kurt Schönrich, Wiesbaden, Emserstr. 58, poŝtĉekkonto Frankfurt a. M. 30374.

Internationale Geschichts-Tagung des Bundes entschiedener Schulreformer

Der Bund entschiedener Schulreformer veranstaltete vom 2. bis 4. Oktober d. J. in Berlin eine internationale Geschichtstagung, die sich vor allem mit der Umwandlung von Pädagogik, Soziologie und Geschichts-Unterricht in den Schulen befaßte. — Viele in- und ausländische Gäste waren vertreten, darunter Engländer, Franzosen, Inder, Chinesen usw. Der Vorsitzende des Bundes, Prof. Dr. Oestereich, brachte in seiner Eröffnungsrede zum Ausdruck, daß dieser Kongreß sich in den Dienst der Völkervereinigung stelle. Unter den vielen ausgezeichneten Rednern seien besonders erwähnt: Dr. Honigsheim-Köln, der ehemalige hessische Kultusminister Prof. Strecker-Darmstadt, Prof. Kawerau-Berlin, der Inder Dr. Abdullah Jusuf Ali, Prof. Thivet-Paris usw.

Für die Esperanto-Bewegung von besonderem Interesse war das Referat von Dr. Tacke-Stettin über Fremdsprachenunterricht in den Schulen, in dem er auch Esperanto günstig beurteilte und die Aufnahme dieser Hilfssprache in die Schulpläne nach der Beseitigung des Sprachendogmas empfahl.

Als Vertreter der Esperantisten waren u. a. anwesend Studienrat Bonte-Frankfurt a. M., Direktor Glück, Fräulein Nickel, Lehrer v. Waldowsky-Berlin. Einige von ihnen beteiligten sich an der Debatte kurz vor Schluß der Sitzung, in der auch ein Idist sehr eifrig für sein „verbessertes“ System eintrat.

In seinen Schlußworten erwähnte Prof. Oestereich nochmals die Bedeutung einer Weltsprache, während er die Entscheidung darüber, ob diese Esperanto oder Ido sei, der Praxis überlassen wolle.

Glück, Nickel

Esperanto en la praktiko

Esperanto aprobata de la Ligo de Nacioj

La kvina ĝenerala Konferenco de la Ligo de Nacioj, en sia kunsido de l' 20a de Septembro 1924, aprobis jenan rezolucion:

L' Assemblée recommande que les États membres de la Société des Nations accordent à l'espéranto le traitement et les tarifs d'un langage en clair dans les relations télégraphiques et radio-télégraphiques à titre de langue auxiliaire pratique des communications internationales à côté des langues nationales usitées, et attire l'attention de l'Organisation des communications et du transit à cet effet.

La ĝenerala Konferenco rekomendas, ke la Membroj-ŝtatoj de la Ligo de Nacioj konsentu al Esperanto la traktadon kaj la tarifon de klara lingvo en telegrafaj kaj radiotelegrafaj interrilatoj, kiel praktika helplingvo por internaciaj komunikoj, krom la naciaj lingvoj uzataj, kaj tiucele atentigas la organizon de interkomunikiĝo kaj de transito.

La akceptita rezolucio enhavas la oficialan rekonon de Esperanto „kiel praktika helplingvo, krom la naciaj lingvoj uzataj,“ flanke de la Ligo de Nacioj. Ĉi tiu fakto havigas al Esperanto kvazaŭan oficialan pozicion. Proponata estis la rezolucio de la dua komisiono (teknikaj organizoj). Al ĉiuj, kiuj laboris, por naski ĉi tiun frukton de multjara penado, ni ŝuldas dankegon!

Radio en Esperanto

La sendstacio Königswusterhausen disaŭdigas la 16an de Novembro 1924 E-prezentadojn: Inter 10,40 kaj 11,40 antaŭtagmeze; Propagando por E (dum 10 minutoj); ondlongo 680; inter 11,40 atm. kaj 12,40 ptm.: Kantoj en E (dum 10 minutoj); ondlongo 2800. — Oni skribu al ni, kiam oni estos aŭdinta!

Esperanto im Radio

Nunmehr hat auch der Münchner Sender Esperanto in sein Programm aufgenommen; am 16. Oktober fand die erste Unterrichtsstunde statt.

Der Sender in Breslau gibt ab 3. 11. bis Ende dieses Jahres einen E-Fortbildungskursus von Mittelschulrektor Driesler. Montags 7,30—8,15 abends.

Manuskriptoj,

kiujn ni ricevas post la 15a, neniel povas esti akceptataj por la sekvanta numero!

Oni ne forgesu ĉi tion!!

Esperanto-Kongresoj

XIV. Germana Esperanto-Kongreso 1925 en Magdeburg

TRIA KOMUNIKO 15. 10. 1924

1. Kiel kongresejon ni elektis „La Wilhelma“. —
2. Ni nun sendos al la grupestroj aliĝilojn kaj petas ilin, varbi por la Kongreso dum ĉiuj kunvenoj, por ke la Magdeburg-a kunsido estu multnombre vizitata de gesamideanoj el ĉiuj partoj de nia patrolando.
3. Por atingi tiun ĉi celon estas rekomendinde, tuj aranĝi ŝparkasojn por la Magdeburg-aj pentekostaj tagoj; nur tiamaniere ni povas kolekti multajn partoprenantojn.
4. Ni intencas lui hotelojn por niaj gastoj, sed ni nur povas akcepti mendojn je loĝejoj, se estos pagata la luprezko kune kun la mendo. Pri tio ni informos en Decembro.
5. Aliĝilojn kaj skribaĵojn bonvolu sendi al Alfred Fuhrmann, Magdeburg, Friesenstr. 53, II. Monon pagu al Deutscher Esperanto-Kongreß 1925 Magdeburg, poŝtĉeka Konto: Magdeburg 7878.
6. Kotizo ĝis 31. 12. 1924 5 M, por samfamilianoj 3 M.
7. Provizoran kongreskarton ricevos ĉiuj, kiuj aliĝis kaj sendis kongreskotizon. Ne atendu, ĝis kiam vi ricevos aliĝilon, sed sendu tuj vian kotizon.

Alfred Fuhrmann

XVII. Universala Kongreso

La Svisa Esperanto Societo, en sia jarkunveno en Biel, 28an de Aŭgusto 1924, decidis inviti la XVII. Universalan Kongreson al Genève por la 3a de Aŭgusto 1925.

Oficialaj Institucioj kaj Internaciaj Organizaĵoj

Esperantista Akademio

Baloto de unu Akademiano por la rusa lingvo (Posteno 11):

Voĉdonintoj: 87; voĉoj por s-ro Medem: 46 (Elektita), por s-ro Fiŝer (Fisher): 40; voĉdonilo, sur kiu ambaŭ nomoj estis strekitaj: 1.

Du cirkuleroj, entenantaj voĉdonilojn, senditaj al la 2 jenaj L. K.-anoj: s-roj Dro B. Rácz (matrai utca 9, Budapeŝt, Hungarujo) kaj L. Dreher (ĉe s-ro Rapelski, Bialystok, Polujo), revenis kun la poŝta noto „Nekonata“. Tiuj ĉi L. K.-anoj estas petataj, konigi al la Prezidanto sian nunan adreson.

La Akademio konsistas do nun el:

Prof. Th. Cart, Prezidanto (Posteno 3); s-roj L. M. Warden (P. 9) kaj Prof. Dro Dietterle (P. 5). Vic-Prezidantoj; Prof. E. Grosjean-Maupin, Direktoro de la Sekcio „Komuna Vortaro“ (P. 15); Dro W. Lippmann, Direktoro de la Sekcio „Gramatiko“

(P. 4); Dro E. Privat, Direktoro de la Sekcio „Konkursoj kaj Premioj“ (P. 2); s-roj W. Bailey (P. 17); Prof. P. Christaller (P. 10), P. Corret (P. 18), A. Dombrowski (P. 16), V. Inglada (P. 14), J. R. G. Isbrücker (P. 1), E. Kühnl (P. 8), P. Lengyel (P. 13), S. Medem (P. 11), B. Migliorini (P. 6), E. A. Millidge (P. 12), P. Nylén (P. 7).

La estraro estas elektita en la jaro 1923 kaj estas rebalotota en 1926.

Postenoj rebalototaj:

En 1925: 7, 17, 1, 10, 6, 9; en 1928: 13, 15, 18, 8, 2, 3; en 1931: 5, 4, 14, 12, 16, 11.

Akademijaj Korespondantoj:

S-ro Rollet de l'Isle (Sciencia kaj Teknika Vortaro); s-ro Setälä (Finna); s-ro M. Solá (Kataluna); s-ro A. Tellini (Itala); Dro Leono Zamenhof (Pola), s-ro Everardo Backeuser (Portugala).

Sekcioj:

Komuna Vortaro: Prof. Grosjean-Maupin, Direktoro; s-roj Bailey, Migliorini, Millidge, Nylén; Bünemann, Solá, membroj.

Gramatiko: Dro Lippmann, Direktoro; s-roj Christaller, Corret, Lengyel; Collinson, Stojan, membroj.

Konkursoj kaj Premioj: Dro Privat, Direktoro; s-roj Isbrücker, Kühnl; s-ino Hankel, s-roj de Ménil, Ströle, membroj.

Diversaj Komunikoj

DE LA ELDONEJO

Bundesblatt-Bezug. Die Ortsgruppen und Einzelmitglieder des D. E. B. bitten wir wiederholt, *Bestellungen und Zahlungen für G. E. jetzt nur noch an die Bundesgeschäftsstelle in Nürnberg* (Post-scheckkonto Nürnberg 10500) zu richten. Nur solche Stücke des G. E., die nicht für Bundesmitglieder bestimmt sind, können unmittelbar bei uns oder bei der Post bestellt werden. Die bestellten Gruppenstücke werden in Sammelsendungen an eine Anschrift geliefert. Wenn Einzelzusendung an die Gruppenmitglieder gewünscht wird, so ist dafür eine besondere Gebühr zu entrichten, die nur mit uns zu vereinbaren und unmittelbar an uns zu zahlen ist.

Das bisher gelieferte Pflichtexemplar fällt jetzt fort.

Averto. Ni avertas la Esperantistojn, precipe la negocantajn, komenci iujn interrilatojn kun s-ro L. Dederichs en Hannover, Sallstr. 124. Detalojn ni sciigos laŭ deziro letere, se oni aldonis la poŝtelspezojn por la respondo.

Korekto

En mia raporto pri la pacifista manifestacio en Vieno (G. E. sur paĝo 181) enŝoviĝis grava eraro, kiun mi tre bedaŭras. La deklaminto de la Bulonja kongres-preĝo ne estis aktoro Berger, sed aktoro en Burg-teatro Philipp von Zeska, tiu sama, kiu ankaŭ tiom majstre ludis la ĉefrolon en „Malŝparulo“.

P. Christaller

Bibliografio

La libroj ktp. signitaj per steleto estas haveblaj ĉe Esperanto-Verlag Ellersiek & Borel G. m. b. H., Berlin SW 61. La montritaj prezoj estas ne levigaj. — Gm. = Goldmark = ormarko (germana). Por eksterlando la ormarkaj prezoj estas transkalkulotaj laŭ la tabelo sur la titolpaĝo de l'kovrilo.

***Esperanta Biblioteko Internacia.** Berlin 1924: Esperanto-Verlag Ellersiek & Borel G. m. b. H., [9,5 × 14 cm]. Ĉiu numero 0.30 Gm.

N-o 8. *El Komedioj.* Fragmentoj el „La Revizoro“ de Gogol kaj el „Georgo Dandin“ de Molière. Esperantigitaj de Dro L. L. Zamenhof. 2a eldono (4a — 6a miloj) [48 p.]

N-o 17. *Stolle, R.: Konsiloj pri Higieno.* Trad. J. Borel. 2a eldono (4a — 6a miloj) [38 p.]

N-oj 29 — 31. *Porchat, J. J.: Sub la Neĝo.* Taglibro de juna loĝanto de la Jura-montaro. Verko kronita de la Franca Akademio. Esperantigis J. Borel. 2a eldono. [120 p.] 1356

Elvenis nova eldono de kelkaj el la malnovaj numeroj de la Esperanta Biblioteko Internacia, kaj mi ĝojis pri tio, kiam Eko sendis al mi po unu ekzemplero. Sed kiam mi ekvidis sur la kovriloj la noteton „Por recenzo“, mi iom miris. Ĉu estas necese, kritiki kaj rekomendi la librojn de Esperanta Biblioteko Internacia? Jes! Ja ankaŭ estas necese, skribi nuntempe la kompletan titolon „Esperanta Biblioteko Internacia“ anstataŭ ĝia mallongigo „E. B. I.“, kiu estus sufiĉinta antaŭ la milito. Kaj tio karakterizas la tutan aferon kaj motivas la necesecon de rekomendanta kritiko, kio estas kvazaŭ kritiko pri la nuna stato de nia movado. Oni parolas hodiaŭ pri novaj kaj malnovaj Esperantistoj, kaj oni diferencigas per tio tiujn samideanojn, kiuj estis Esperantistoj jam antaŭ la milito kaj la postajn. Al la unuaj ne estis kaj ne estus necese, diri, kio estas E. B. I. kaj kiaj estas ĝiaj kajeroj! En tiu ideala tempo antaŭ la milito — ankaŭ ideala rilate al la kvalito de la samideanaro kaj ĝiaj verkoj! — la E. B. I. ne bezonis rekomendon. Ĉiu konis kaj ŝatis ĝin. Kaj ĝin ankaŭ ŝatos la samideanoj, kiuj ĝis nun ne konis la kajerojn. Bona estas la preso, praktika la formato kaj modela la enhavo, tiom pro la speco de la verkoj, kiom pro la stilo. La nomoj de la tradukintoj estas tiuj de la plej bonaj Esperantistoj-stilistoj antaŭmilitaj; kaj se oni komparas la tekstojn de la antaŭaj eldonoj al tiu de la nunaj, oni vidos neniujn ŝanĝojn, sed tamen la stilo estas tute moderna. Ĉu Esperanto neniel ŝanĝiĝis dum la lastaj pli ol dek jaroj? Ĉu la ofte nomata evolucio fakte ne ekzistas? Jes, Esperanto evoluis. Sed Dro Zamenhof estis prava, dirante okaze de la malfermo de la VIIIa Kongreso, „ke verko, skribita en bona Esperanto antaŭ dudek kvin jaroj, en plena mezuro konservas sian bonecon ankaŭ nun, kaj la legantoj eĉ ne povas diri, ke ĝi estas skribita en la unua jaro de ekzistado de nia lingvo“. Tiuj vortoj de nia saĝa Majstro montras, kial ŝanĝoj en la kajeroj de E. B. I. ne estis necesaj: ĉar jam la stilo de iliaj unuaj eldonoj estis bona Esperanto. Karl Minor, L. K.

* **Esperanta Biblioteko Internacia.** Berlin 1923: Esperanto-Verlag Ellersiek & Borel G. m. b. H. [9,5 × 14 cm.] Ĉiu numero 0,30 Gm.

- N-oj 10—11. *Toŝio*, Ĉif: Japanaj Rakontoj. 3a eldono (7a—10a miloj). [70 p.] [380]
 N-o 13. *Vazov*, Ivan Minčev: Bulgaraj Rakontoj. Tradukis At. D. Atanasov. 3a eldono (7a—10a miloj). [52 p.] [381]
 N-o 24. *Jullien*, Jean: La Instituto Milner. Tradukis la Lyon-a Grupo. 2a eldono (4a—6a miloj). [36 p.] [383]
 N-o 25. *Christaller*, Helene: Noveletoj el la Nigra Arbaro. Tradukis Wilhelm Christaller. 2a eldono (4a—6a miloj). [47 p.] [384]
 N-o 27. *Zahn*, Ernst: La Patrino. Tradukis J. Šmid, Bern. 2a eldono (4a—6a miloj). [56 p.] [385]
 N-o 32. *Schmidt*, Reinhold: La Amkonkurantoj. Triakta komedio originale verkita. 2a eldono. [45 p.] [386]

La jam de longa tempo atenditaj represoj de kelkaj numeroj el la bonega Esperanta Biblioteko Internacia elvenis. Ne plu estas necese, diri multajn vortojn pri la jam de multaj jaroj ekzistanta biblioteko, kies libroj estas kaj estos amikoj de ĉiuj literaturŝatantaj samideanoj. Pro ilia boneco kaj

konateco — kelkaj volumetoj aperis jam en tria eldono — ĉiu rekomendo signifus: porti strigojn al Ateno. Ĉefa kaŭzo por ilia disvastiĝo estas la malkareco, kiu ebligas la aĉeton al ĉiu, kiu serĉas modelan, interesan kaj ankaŭ klerigan legaĵon.

M. Butin, L. K.

Carolus, P. Stefano de, O. F. M.: Tra la Franciskana urbo Assisi. Ilustrita gvidlibreto. S. Vito al Tagliamento 1923: A. Paolet [36 p., 12 × 16,5 cm] 2 Lire (0,75 sv. Fr.) [378]

Rakontas al ni Caroli en sia broŝureto (vidu G. E. p. 160) pri la vivo de la sanktulo S. Francisko de Assisi, montras Carolis la vidindaĵojn de lia naskurbo. Speciale li priskribas tre detale la multajn preĝejojn de ĉi tiu urbeto. Multaj bildoj kaj planoj kompletigas kaj komprenigas bone la priskribojn.

Papero kaj preso estas bonaj, stilo facile komprenebla. Gramatikajn erarojn mi trovis jenajn: p. 5: laŭlonge la muro (anst. de la muro); p. 26: respektigita (anst. respektiginta); p. 33: tie mortis S. Francisko inter liaj kunvivantoj (anst. siaj); p. 8: super l'altaro. La apostrofo post konsonanto ne estas kutima. Preserarojn mi citas sur p. 7: mallalte; p. 23 tie logis (loĝis). *Goho*

Mitteilungen des Esperanto-Instituts für das Deutsche Reich

— Leiter: Dr. Dietterle, Leipzig - Schleußig, Seumestr. 10 — Postscheck-Konto des Instituts: Leipzig Nr. 57909 —

Prüfungskommissionen. Das Esperanto-Institut hat die Absicht, seine Satzungen und die Prüfungsordnung (einschl. Kursusleiter-Prüfung) neu drucken zu lassen und ein Verzeichnis der Prüfungskommissionen beizufügen. Es erneuert dringend die früher schon ausgesprochene Bitte, ihm die genaue Anschrift der Vorsitzenden der einzelnen Kommissionen mitteilen zu wollen, damit darüber genaue Angaben gemacht werden können.

Revelo hat in der Jahreshauptversammlung vom 5. Okt. 1924 laut Protokoll für die Kommissionen seines Bezirks beschlossen: es „sollen die Prüfungstermine beizeiten veröffentlicht werden in, ebenso die Namen der Geprüften“. Dieser Beschluß entspricht durchaus dem, was das Institut früher schon empfohlen hat. Es bittet, daß nicht nur die Prüfungskommissionen aus dem Revelo-Gebiet, sondern alle Kommissionen die auf die Prüfung bezüglichen Bekanntmachungen rechtzeitig an die Schriftleitungen der Verbandsorgane („Germana Esperantisto“ und „Arbeiter-Esperantist“) einsenden. Beim Institut laufen fortwährend Anfragen ein, wann die einzelnen Prüfungskommissionen Prüfungen abhalten.

Neue Prüfungskommissionen im Anschluß an das Institut sind errichtet in *Danzig* (Kommissare: 1. Frau Anna Tuschinski, 2. Herr Gymnasiallehrer Kasimir Majorkiewicz, 3. Herr Johannes Fethke) und in *Wiesbaden* (Kommissare: die Herren 1. Dr. med. Jakob Hanau, 2. Bezirksdirektor Ludwig Istel, 3. Lehrer Kurt Schönrich, sämtlich in Wiesbaden, und 4. Reallehrer Albert Läufer in Mainz).

Prüfungsgebühren. Das Institut empfiehlt, da sämtliche Vorkriegspreise überholt sind, dann, wenn zahlungsfähige Prüflinge sich melden, wieder die alten Gebührensätze zu erheben, nämlich M 10,— für die Kapableco-Prüfung und M 20,— für die anderen Prüfungen.

Im übrigen bleibt es jeder Kommission überlassen, im Bedürfnisfalle und bei guten Leistungen möglichst weitgehenden, ja vollständigen Erlaß zu gewähren, wie das meistens bisher schon geschehen ist.

Die Gebührensätze sind, wenn man auf die der Vorkriegszeit zurückgreift (namentlich, wenn nur wenige Prüflinge vorhanden sind) keineswegs zu hoch.

Um irrtümlichen Anschauungen über die Verwendung der Gebühren vorzubeugen, sei erneut festgestellt, daß je $\frac{1}{4}$ der Prüfungsgebühren auf jeden der 3 an der Prüfung beteiligten Kommissare entfällt, das letzte Viertel aber an die Institutskasse. Sehr oft überweisen die Kommissare unter Verzicht auf das ihnen billigerweise zukommende Honorar den ganzen Betrag der Prüfungsgebühren der Institutskasse. Diese Beträge sind dann als Geschenk derselben anzusehen; verpflichtet sind sie dazu keineswegs.

Schriftlicher Verkehr mit dem Institut und deutschen Esperanto-Unternehmungen. Das Institut bittet wieder einmal darum, daß die Eingaben an dasselbe seitens Angehöriger des deutschen Sprachgebiets in deutscher Sprache gemacht werden möchten. Nur solche Eingaben können gegebenenfalls an Behörden usw. weitergereicht wer-

den. Diese würden sich sonst wundern, daß von dem Grundsatz „die Muttersprache im Verkehr mit den Volksgenossen, Esperanto mit den Angehörigen der anderen Nationen“ abgegangen wird.

Aus dem gleichen Grunde ersucht das Institut dringend darum, daß alle an deutsche Esperanto-Unternehmungen (wie z. B. an die Esperanto-Abteilungen der deutschen Internationalen Messen, die Esperanto-Verlagsbuchhandlungen usw. usw.) seitens Deutscher gerichtete Schriftstücke in deutscher Sprache abgefaßt werden möchten. Die genannten Unternehmungen sind zwar gern geneigt, sich des Esperanto für Auslandszwecke zu bedienen und Esperanto als Welthilfssprache zu fördern, wollen aber damit nicht der deutschen Sprache innerhalb ihres Bereichs Abtrag getan wissen.

Propaganda-Unternehmungen. Verschiedene Vorkommnisse der letzten Zeit lassen es wünschenswert erscheinen, wieder einmal davor zu warnen, mit unzureichenden Kräften an größere Aufgaben, durch die man Esperanto fördern will, heranzugehen. Mit dem guten Willen allein ist es nicht immer getan. Es wird, wo dieser allein vorhanden ist und nicht die zureichenden Kräfte, leicht mehr Schaden — und zwar oft lang nachwirkender Art — als Nutzen gestiftet. Man erteile keine Kurse, gebe keine Lehrbücher heraus, versuche sich nicht in Radio-Experimenten usw., bevor man sich nicht von maßgebender Stelle hat bestätigen lassen können, daß man dazu die geeignete Person ist. — Der Leiter der gramatika sekcio der Akademio,

Dr. W. Lippmann, schreibt (vgl. Esperanto-Oktobernummer 1924 S. 155): „malsano simila kaj preskaŭ tiom disvastiĝinta kiel la versfabrikemo, estas la instrulibro-verkemo. Personoj apenaŭ sufiĉe el-lernintaj nian lingvon, sentas la mision, feliĉigi la mondon per instrulibroj por Esperanto“ ktp. Seine Ausführungen gelten auch für Lehrgänge, Zeitungen, Radiokurse und manche andere gut gemeinte Propaganda. Esperanto ist leicht, aber bietet von der pädagogischen Seite (das Wort ist im weitesten Sinne zu verstehen!) aus betrachtet, doch Schwierigkeiten, denen nicht jeder ohne weiteres gewachsen ist.

Zusendungen an das Institut. Dem Institut sind in der letzten Zeit zahlreiche Zeitungen, Zeitungsteile, Broschüren usw. zugesandt worden, in welchen sich Aufsätze für und gegen Esperanto befinden. Da es nicht imstande ist, allen einzelnen Einsendern zu danken, spricht es seinen besten Dank an dieser Stelle aus.

Finanzielle Hilfe für das Institut. Es gingen nachfolgende Beträge in der Zeit vom 17. Juli bis 15. Oktober ein, über die mit bestem Dank quittiert wird: A. Poengen, Lüttringhausen, 1,10 M; Prüfungskommission Essen 48 M; Oberpostsekretär Neubert, Grimma, 1 M; Bezirksdirektor Istel, Wiesbaden, 3 M; H. Rippel, Augsburg, 3 M; A. Schütte, Berlin, 10 M; Ortsgruppe Mannheim 10 M; Gruppe Stolberg/Rhld. 10 M; A. Läufer, Mainz, 8 M; Revelo 40 M; O. Weißer, Kreuznach, 3 M; K. Schönrich, Wiesbaden, 5 M.

Mitteilungen des Deutschen Esperanto-Bundes (Eingetr. Verein)

Geschäftsstelle: Nürnberg, Albrecht-Dürer-Platz 6 — Für die Mitteilungen verantw.: Max Hönigsberger
Bankkonto: Gebr. Arnhold, Dresden — Postscheckkonto: Nürnberg Nr. 10500

Gruppenbewegung. Neu zum Bunde haben sich angemeldet Ortsgruppen in: Böhlen, Bremen (Vendreda Klubo), Kempten i. A., Leutersdorf i. Sa., Neumarkt i. O.

Aufgelöst haben sich die Gruppen: Benrath, Wittenberge, Oldenburg, Geising.

Ausgetreten ist: Hamburg (Lehrergruppe).

Als Einzelmitglieder sind beigetreten: Herbert Brückner, Baden-Baden, Francois Busch, Poste Bader (Afrika), Leo Fersch, Poste Bader (Afrika), Max Gommermann, Rudolstadt, A. Koops, Darmstadt, Hellmuth Mönchmeyer, Mannheim, O. Petzold, Oschersleben, Hans Poengen, Tannenhof, Heinrich Schaefer, Hörde, Herta Schiermeyer, Herford, Arno Treyde, Ortrand, Walter Menzel, Geising, Kurt Krabel, Geising, Erich Neutschmann, Geising, Albert Grütznern, Geising, Otto Dietrich, Fürstenaun, Arno Dietrich, Lauenstein, Heinrich Stoyer, Erfurt, Carl Fratzscher, Erfurt.

Versäumnisliste. Auf unsere verschiedenen eindrucklichen Anforderungen bezüglich Mitgliederliste, Beitragszahlung u. a. m., haben bis jetzt keine Antwort gegeben die Gruppen: Buer-Scholven, Delitzsch, Elbing, Lübben, Merseburg, Neuwied, Osnabrück, Saarbrücken, Salzburg, Schöneiche, Schweiklberg.

Diese Gruppen fordern wir hiermit öffentlich auf, sich bezüglich Mitgliederstandes und Vorstanderschaft beim Bunde zu melden.

Sollten bis 20. November Meldungen von diesen Gruppen nicht eingehen, so müssen sie wohl oder übel aus den Listen gestrichen werden.

Werbestelle. In den letzten Wochen ist der Geschäftsstelle von verschiedenen Seiten Adressenmaterial mit der Aufforderung zugegangen, an die namhaft gemachten Adressen Werbematerial sowie kurze Berichte über Esperanto zu senden, um diese Leute für unsere Sache zu gewinnen.

Wir greifen diese Idee hiermit auf und möchten allgemein bekanntgeben, daß die Geschäftsstelle des Bundes ohne weiteres die Pflichten einer derartigen Werbung auf sich nimmt.

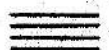
Wir erklären uns bereit, an uns bekanntgegebene Adressen Werbe- und Aufklärungsmaterial weiterzuleiten und bitten, von dieser Neueinrichtung möglichst großen Gebrauch zu machen.

Bundesbeiträge. Obwohl der Bund keine Mittel unversucht gelassen hat, die noch säumigen Gruppen aufzumuntern, sind dennoch eine stattliche Anzahl von Ortsgruppen mit ihren Zahlungen im Rückstand. Unserer Ansicht nach ist es nicht nur Ehrensache, sondern auch Pflicht jedes Gruppenkassierers, die Beiträge seiner Mitglieder einzutreiben und an den Bund pünktlich die diesem zustehenden Gelder abzuführen. Diejenigen Kassierer, die ihren Bundesverpflichtungen noch nicht in der ordnungsgemäßen Weise nachgekommen sind, wollen das nunmehr umgehend nachholen.

La Instruanto

Übungsteil für Esperantisten deutscher Zunge

Esperanto-Korrespondenz-Lexikon für Kaufleute

Von Max Butin und Friedrich Jahn

(21. Fortsetzung)

aushalten

Es erscheint fraglich, ob der Kran ein derartiges Gewicht aushalten kann.

Meine Fabrikate können jede Konkurrenz aushalten. Während der letzten Jahre mußten wir manches aushalten.

Es ist vor Hitze nicht auszuhalten.

aushängen

Nachnahmesendungen hängt die Post nur gegen Zahlung des angegebenen Betrages aus. gegen Quittung aushängen

Aushändigung

Aushändigung der Güter erfolgt nur gegen Bar.

aus Helfen

Wenn ich Ihnen mit einigen Tausend Mark aus Helfen kann, stehe ich Ihnen mit diesem Betrage gern zur Verfügung.

sich gegenseitig aus Helfen

Aushilfesendung (Ersatzsendung)

Auskommen

Es ist schwer, in der jetzigen Zeit mit einem kleinen Einkommen sein Auskommen zu finden.

auskommen

Mit dem Vorrat komme ich nur noch einen Monat aus.

Es ist schwer, mit dem zu Ausstellungen neigenden Kunden auszukommen.

Auskunft

Ich gestatte mir, Sie um Auskunft über die Firma ... zu bitten.

Wenden Sie sich um Auskunft über meine Verhältnisse, Ruf und Charakter an ...

Durch baldige Auskunft würden Sie mich zu Dank verpflichten.

Seien Sie versichert, daß ich von Ihrer Auskunft nur in diskreter Weise Gebrauch machen werde.

Falls Sie nähere Auskunft über mein Unternehmen wünschen, so gebe ich Ihnen die Hansa-Bank, mit der ich seit Jahren in Geschäftsverbindung stehe, als Referenz auf.

Vorstehende Auskunft wollen Sie streng vertraulich behandeln.

Die Auskunft über die Firma lautet günstig, ungünstig, zurückhaltend.

Wir sind empört, daß die Firma X es gewagt hat, uns als Referenz aufzugeben, um über sie Auskunft zu erteilen.

Auskunftsbüro (Auskunftsstelle)

Auskunftsdiens

ausladen

Da die Apfelsinen zu faulen begannen, mußten die Kisten sofort ausgeladen werden.

porti, kontraŭstari, suferi ktp.

Estas dube, ĉu la krano povas porti tiom grandan pezon.

Miaj fabrikaĵoj povas kontraŭstari ĉiun konkuron. Dum la lastaj jaroj ni devis multon suferi.

La varmego ne estas tolerebla.

enmanigi, transdoni

(Poŝtrepagajn) Rembursajn sendaĵojn la poŝto transdonas nur post pago de l' montrita sumo.

enmanigi post kvitancedono

transdono, enmanigo

Transdono de la varoj okazas nur post kontanta pago.

helpi

Se mi povas helpi vin per kelkaj miloj da markoj, mi volonte estos je via dispono per (nicht kun) tiu sumo.

helpi sin reciproke (unu la alian)

kompensa sendaĵo

Estas malfacile en la nuna tempo, egaligi la elspezojn al malmultaj enspezoj.

La estanta provizo sufiĉas nur por unu monato.

Estas malfacile, interkonsenti kun la ĉikanema kliento.

informo

Mi permesas al mi peti de vi informon pri la firmo ...

Rilate informon pri mia financa situacio, reputacio kaj karaktero bonvolu turni vin al ...

Pro baldaŭa informo mi dankus vin.

Estu certa, ke mi nur diskret-maniere uzos vian informon.

Se vi deziras detalan informon pri mia entrepreno, mi nomas al vi kiel referencon la Hansa-Bank, al kiu mi de multaj jaroj komerce rilatas.

Bonvolu uzi la ĉi supran informon tute konfidencie

La informo pri la firmo estas favora, malfavora-rezervema.

Ni estas indignitaj, ke la firmo X kuraĝis nomi nin kiel referencon, por doni informon pri ĝi.

informejo

informservo

deŝarĝi

Pro ekputriĝo de la oranĝoj la kestoj tuj devis esti deŝarĝataj.

Auslage

Machen Sie uns gef. Aufstellung Ihrer Auslagen, damit wir Ihnen den Betrag ersetzen können.

Wollen Sie die neuesten Erscheinungen in meiner Auslage beachten!

Beachten Sie die Auslagen in meinem Schaufenster!

Ausland

Bewerber müssen über gründliche, im Auslande erworbene Sprachkenntnisse verfügen.

Den Überschuß unserer Produktion versenden wir nach dem Auslande.

auslassen

Sie haben das Wichtigste in Ihrem Briefe ausgelassen.

elspezo, elmetejo

Bonvolu fari al ni kalkulon pri viaj elspezoj, kiujn vi havis por ni, por ke ni povu repagi al vi la sumon.

Bonvolu atenti la plej novajn elvenintaĵojn en mia elmetejo!

Atentu la elmetaĵojn en mia elmetejo!

eksterlando

Aspirantoj devas posedi fundajn, en eksterlando (eksterlande) akiritajn lingvosciojn.

La troon de nia produktado ni sendas eksterlanden.

Vi forgesis la plej gravan en via letero.

(Fortsetzung folgt)

Esperanto-Schule

Lehrgang für Anfänger; Lehrer: Behrendt

ZWEITE LEHRSTUNDE**1. Übersetzungsaufgabe (aus der ersten Lehrstunde).**

La¹ fiŝkaptisto Uraŝima vivis en² malgranda vilaĝo. Kiam li vivis³? Antaŭ pli multaj jaroj ol⁴ mi povas kalkuli. Ĉu⁵ li estis maljuna aŭ juna? Li estis juna viro. Ĉu⁶ Uraŝima estis lerta fiŝkaptisto? Jes, li estis eĉ la plej lerta fiŝkaptisto el⁶ ĉiuj en la vilaĝeto. Kial⁷ mokis lin¹¹ liaj⁸ kunuloj? Li neniam difektis beston¹¹, sed ĉiam klopodis, deteni siajn⁹ kunulojn¹¹ de tia agado. Kiam la fiŝkaptisto renkontis la infanojn¹¹ kun la testudo? Li renkontis ilin¹¹ en² somera vespero; jam estis¹⁰ krepusko. Kion¹¹ faris la infanoj? Ili puŝis la besteton¹¹ tien ĉi kaj tien¹² kaj batis ĝin¹¹. Kial la infanoj faris ĉi tion¹¹? Ili faris ĝin¹¹ versaĵne el infana krueleco.

1. Am Anfang eines Satzes und bei Eigennamen benutzt man große, sonst kleine Buchstaben. Man beachte: Ĉ Ĝ Ĥ Ĵ Ŝ; ŭ kann als großer Buchstabe nicht vorkommen, da es nur in den Verbindungen aŭ und eŭ möglich ist. 2. Das deutsche unbestimmte Geschlechtswort „ein, eine, ein“ bleibt unübersetzt. 3. Der Fragesatz beginnt mit einem Fragewort; im Deutschen wird der regierende Satzteil „er“ hinter das Zeitwort gestellt (lebte er); im Esperanto wird die folgerichtige Stellung möglichst beibehalten, daher kiam li vivis; durch e Wortstellung kiam vivis li? würde ein besonderer Ton auf li gelegt werden, was ja wohl hier und da beabsichtigt sein kann. Indessen gibt es für die Wortstellung im Esperanto keine Regel; man stelle die Wörter so, daß Zusammengehöriges zusammensteht und der Sinn leicht erfaßt werden kann. 4. Nach dem ersten Grad der Steigerung steht „ol“ = als; im Deutschen wird oft falsch „wie“ gebraucht. 5. Der Satz beginnt im Deutschen nicht mit einem Fragewort, ist als Frage lediglich aus

der Wortstellung erkennbar. Da im Esperanto die Wortstellung nicht an besondere Regeln gebunden ist, muß der Satz als Fragesatz gekennzeichnet werden; das geschieht durch das Wörtchen „ĉu“ = ob. 6. Nach dem zweiten Grad der Steigerung steht „el“ = aus; im Deutschen braucht man meist „von“. 7. Kial liaj kunuloj mokis lin? Wortstellung wäre ebenso richtig, wenn nicht Klanggefühl veranlassen würde, das Aufeinanderfolgen von l-l (kial liaj) zu vermeiden. Geschmackssache! 8. liaj — nämlich die Gefährten des Uraŝima; liaj kunuloj ist selbst regierender Satzteil. 9. ... bemühte sich, daß er seine Gefährten abhielte; „seine“ bezieht sich auf den regierenden Satzteil desselben Satzes (er ... seine ...), also sia. 10. Das deutsche „es“ vor dem Zeitwort braucht nur dann übersetzt zu werden, wenn es als Fürwort gebraucht ist: la infano estas sur la strato das Kind ist auf der Straße; ĝi ludas es spielt (nämlich „das Kind“ des vorhergehenden Satzes); „es“ steht also für (d. h. an Stelle) ein Hauptwort; [neĝas es schneit; pluvas es regnet]. In dem Satze „es war schon Dämmerung“ ist ein regierender Satzteil, nämlich „Dämmerung“, vorhanden, das Wörtchen „es“ kann entbehrt werden: „Dämmerung war schon da“ oder „schon war Dämmerung“. 11. Man baue vor der Übersetzung den Satz auf, mit dem Zeitwort beginnend; z. B. Warum verspottete wer oder was? Seine Gefährten (1. Fall; regierender Satzteil); warum verspotteten seine Gefährten wen oder was? Ihn (4. Fall). Auf die Frage „wessen?“ steht der 2. Fall, auf die Frage „wem?“ steht der 3. Fall. 12. Das „n“ der Richtung! — tie ĉi hier, tie dort. —

Uraŝima
(Daŭrigo)

Uraŝima sentis sin tre malĝoja pro la malfeliĉa testudo kaj decidis, ĝin liberigi. Li diris al la infanoj:

„He, infanoj, vi agas kontraŭ tiu ĉi testudo tiel malbone, ke ĝi tuj mortos. Ĉesu, infanoj, ne turmentu plu la besteton!“

La infanoj, kiuj estis pli-malpli egale en la aĝo, en kiu infanoj ĝenerale ŝatas turmenti bestojn, ne atentis la ĝentilan admonon de Uraŝima, sed daŭrigis sian kruelan agadon

kiel antaŭe. Unu el la pli maljunaj knaboj respondis:

„Kiun koncernas, ĉu ĝi vivos aŭ mortos? Ne malhelpu nin, sinjoro! Nu, kunuloj, daŭrigu, daŭrigu!“

daŭrigo	Fortsetzung
senti	fühlen, empfinden
tre	sehr
ĝoĵi	sich freuen (ĝoja fröhlich, malĝoja traurig)
feliĉa	glücklich
decidi	entscheiden
liberigi	befreien, frei machen (als Zeitwort gebildet aus libera frei und der Nachsilbe -ig-, die „in einen Zustand bringen“, „zu etwas machen“ bedeutet)
diri	sagen
vi	Ihr, Sie (als Anrede), Du
agi	handeln, tun
kontraŭ	gegen (Verhältniswort)
tiu ĉi	dieser, diese, dieses (auf Nahes hinweisendes Fürwort; ĉi bleibt unverändert; tiu jener, jene, jenes)
tiel	so
tuj	sogleich, sofort
mortos	wird sterben (Zukunftform von morti sterben; Zukunft wird durch die Endung -os ausgedrückt: kapti — kaptos, povi — povos, agi — agos)
ĉesu	hört auf, haltet ein (Befehlsform von ĉesi aufhören, einhalten; Befehlsform wird durch die Endung -u ausgedrückt: kapti — kaptu, agi — agu, diri — diru)
ne	nicht; nein (in der Antwort)
ne plu	nicht fernerhin, nicht weiter, nicht mehr
kiuj	welche (Mehrzahl des rückbezüglichen Fürworts; Einzahl: kiu welcher, welche, welches; kiu wird auch als fragendes Fürwort gebraucht: wer?)
pli-malpli	mehr oder weniger
egala	gleichmäßig (egale ist Umstandswort)
aĝo	Alter
ĝenerala	allgemein
ŝati	schätzen
atenti	aufpassen, beachten
ĝentila	höflich
admono	Ermahnung
daŭrigi	fortsetzen (als Zeitwort gebildet aus dem Zeitwort daŭri dauern und der Nachsilbe -ig- zu etwas machen; also: machen, daß dauert, d. i. fortsetzen); daŭrigo Fortsetzung
kiel	wie
antaŭe	vorher (Umstandswort, gebildet durch Anfügung der Endung -e an das Verhältniswort antaŭ vor)
respondi	antworten
koncerni	betreffen, angehen
helpi	helfen
ni	wir (nin ist vierter Fall: uns)
sinjoro	Herr

(Fortsetzung der 2. Lehrstunde folgt)

Übersetzungsaufgabe 5

Bearbeiter: Dr. Göhl

Am Wettbewerb der Übersetzungsaufgaben können alle Leser des Germana Esperantisto teilnehmen. Die Beteiligung ist kostenfrei. Die Lösungen sind bis zum Schluß des Erscheinungsmonats an die Schriftleitung einzusenden. Drei der besten Arbeiten werden mit Bücherpreisen im Werte von 0.50, 0.30 und 0.20 Goldmark bedacht. Wer bereits einmal den 1. Preis erhalten hat, kann außer Wettbewerb weiter teilnehmen und erhält, wenn er dreimal hintereinander die beste Arbeit geliefert hat, einen Sonderpreis im Werte von 1 Gm. Die Gewinne werden vom Verlag ausgewählt

Chirurgie im Mittelalter

„Ist eine Geschwulst beweglich, so schneide ich sie mit einem rotglühenden Messer weg, das zu gleicher Zeit schneidet und die Wunde kauterisiert; ist sie unbeweglich, so öffne ich die Haut mit einem Hornmesser, das in Scheidewasser gelegen hat, und drücke sie sodann mit den Fingern aus.“ So lehrte Fabricius von Aquapendente Ende des 16. Jahrhunderts zu Padua. Diese Operationsmethode läßt unzweideutig erkennen, auf welcher Höhe die ärztliche Kunst in jenen Zeiten stand. Als König Heinrich II. von Frankreich im Jahre 1559 während eines Turniers zwischen ihm und den Grafen Montgomery dadurch tödlich verwundet wurde, daß die Lanze seines Gegners splitterte und ein Stück davon in Stirn und Auge des Königs eindrang, ließen die ihn behandelnden Ärzte zunächst vier Verbrecher töten, indem sie ihnen ähnliche Lanzensplitter in Augen und Stirn stoßen ließen, um sich dadurch über die Beschaffenheit der Wunde des Königs klar zu werden. Heinrich V. von England hatte in der Schlacht von Azincourt auf ein Heer von 30000 Mann nur einen einzigen Arzt, zu dessen Beihilfe 15 Soldaten kommandiert waren. Doch mußten diese Soldaten in der Schlacht mitkämpfen, und erst nach Beendigung des Kampfes standen sie dem Arzt zur Verfügung. Als Lohn für seine Dienste erhielt der Arzt einen Schilling täglich. Während der Regierung Heinrichs VIII. gab es in ganz London nur 12 Wundärzte, die sich einer Prüfung durch den Dekan der St. Paulskirche hatten unterziehen müssen, ehe sie ihr Gewerbe ausüben durften.

Ergebnis der

Übersetzungsaufgabe 3 aus Nr. 5/1924

Eingegangen sind 18 Übersetzungen. Die besten Arbeiten haben geliefert: Herr L. Funken, Koblenz (außer Wettbewerb); Herr Heino Heitmüller, Bremen (außer Wettbewerb); Herr Alfred Flade, Chemnitz (außer Wettbewerb); Herr Willi Salzbacher, Honnef (1. Preis); Herr Barkhausen, Bremen (2. Preis); Herr Dr. Joh. Schweiker, Marktbibart (3. Preis).

La unua pluvombrelo

En antaŭaj¹ tempoj la plej multaj novaĵoj², eĉ³ se⁴ ili evidente signifis⁵ kulturprogreson⁶, estis rigardataj⁷ kaj akceptataj⁷ kun malfavora⁸ antaŭjuĝo, eĉ kun malamika antipatio. Sur la unuan vaporboaton (al la — a — o) sur (la) Rejno oni jetis⁹ ŝtonojn, kaj ĉe¹⁰ la unua fervoja konstru(ad)o¹¹ la reloj estis disŝirataj¹² de laboristoj. Kiam pro-

fesoro de la veterinara¹⁸ (alt)lernejo en Dresden intencis¹⁴ informi kunvenon de urbanoj¹⁵ pri la danĝeroj de la nove (el)trovitaj¹⁶ trihinoj, oni jetis al li bierglas-felt(aĵ)ojn¹⁷, tiel ke li devis forkuri¹⁸. Ankaŭ la unua pluvombrelo antaŭ preskaŭ ducent jaroj travivis¹⁹ la batalon de l' malnov(aĵ)o²⁰ kontraŭ²¹ la nov(aĵ)o, de l' kutim(aĵ)o kontraŭ la nekutim(aĵ)o. La anglo Jonas Hanway el Portsmouth dum²² siaj vastaj mondvojaĝoj ekkonis²³ la en Ĥinujo²⁴ kaj Japanujo uzatan²⁵ ombrelon kaj ne volis reteni²⁶ la profitojn²⁷ de tiu ŝirmaparato²⁸ de siaj samlandanoj. Kiam ĉe²⁹ pluvego li unufoje³⁰ vidigis sin³¹ kun malfaldita ombrelo, la fenestroj estis rapide malferm(eg)ataj³² kaj plenokupataj de sci(vol)emuloj; sur³³ la strato la homoj kunariĝis³⁴ kaj fingre montris al³⁵ li kvazaŭ³⁶ (al) frenezulo. Batalemuloj ekprenis koton³⁷ kaj ŝtonojn kaj jetis ilin al la ekzaltita³⁸ ombrelŝirmo³⁸. Sed la ombrelposedanto per ĉi tiu malmulte kuraĝiganta travivaĵo ne lasis sin deteni, dum la plej proksima³⁹ pluvo denove promenadi kun⁴⁰ la kurioza⁴¹ tegmento. Iom post iom la angloj (al)kutimiĝis⁴² al la aspekto⁴³; la kuraĝa⁴⁴ viro eĉ trovis imitantojn, kaj tiel⁴⁵ la pruvombrelo ekhavis⁴⁶ hejmon⁴⁶ en Anglujo. De⁴⁷ la insulregno ĝi entreprenis⁴⁸ sian triumfkuron⁴⁹ tra la tuta mondo. — Kaj Esperanto?

Anmerkungen

1. Auch: pasinta, iama, estinta; nicht: pli antaŭa. — 2. Auch: novigo; nicht novego = Neu(beschaffen)sein, Neuheit. — 3. Besser: eĉ = „sogar, auch“ als ankaŭ = ebenfalls, auch. — 4. Se = falls, wenn; hier nicht: kiam = zu der Zeit wo, wenn (= wann). — 5. Nicht: montri zeigen, zur Schau tragen. — 6. Progreso en (la) kulturo ist nicht falsch, aber unnötig lang. Vgl.: samformataj turismaj gvidfolioj = Führerblätter für den Reiseverkehr in Einheitsformat. — 7. Auch Tätigkeitsform: Oni rigardis kaj akceptis la plej multajn novaĵojn. Nicht: estis rigarditaj = waren angesehen worden. — 8. Nicht: envia von envio Neid, Mißgunst; auch nicht: ĵaluza von ĵaluzo Eifersucht, Mißgunst. — 9. Ich halte auch für angängig: La vaporboato estis surĵetata per ŝtonoj, obgleich das wörtlich genommen hieße: Das Dampfboot wurde daraufgeworfen vermittels Steine. Man beachte: Mi jetas sur la vaporboaton. Ich werfe (irgendetwas) auf das Dampfboot = Mi surĵetas sur la vaporboaton = Mi surĵetas la vaporboaton (Wenfall an Stelle des: sur la vaporboaton). Ich bewerfe das Dampfboot (wie: Mi suriras la herbejon. Ich betrete die Wiese). La v. estas surĵetata. Das D. wird beworfen. „Steine“ ist dann das Mittel, mit dem man bewirft = per ŝtonoj. Ebenso: La vojetoj estis sursutitaj per kolora sablo (Kabe, La Faraono); floroj surversitaj per akvo; la superstreĉito der Überspannte, s. 38. — 10. Auch: okaze de, heber nicht: dum = während. — 11. Nicht: konstruaĵo = Gebäude (Bau-Sache), Bau. — 12. Auch: de-, elŝirataj; forigataj ist zu farblos. — 13. Auch: bestkurac(ad)a, bestmedicina, aber nicht: bestmedikamenta. — 14. Auch: estis informonta. — 15. Burĝo betont zu sehr den Gegensatz zu „Proletarier“; falsch: burĝano. — 16. Nicht: elpensi = erdenken, erfinden, entdecken. — 17. Denkrichtiger: bierglas — als bloßes Bier. — Felt(aĵ)o gibt den Be-

griff „Filtz“ genauer wieder als submetaĵo Unter-setzer oder subtelero. — 18. Lieber: forkuri als das Neuwort fugi. — 19. Auch: sperti; nicht: ĝisvivi leben bis, erleben. — 20. Das deutsche sächliche hauptwörtlich gebrauchte Eigenschaftswort kann gegeben werden durch: -aĵo, -o (wenn kein Mißverständnis zu befürchten ist; man bedenke, daß -o nicht nur -aĵo, sondern auch -eco ersetzen kann), ferner durch -a, wenn das Sächliche aus Sinn oder Zusammenhang leicht zu erschließen ist (oft ist dann afero hinzuzudenken. Beachte: io, ĉio, nenio malnova usw.). Malnovem(ec)o würde hier „Neigung“ zum Alten unnötig betonen. — 21. Nach kontraŭ setze man den Wenfall nur dann, wenn der Bewegung gegen etwas hin ganz besonderer Nachdruck gegeben werden soll (z. B. La pluvo plaŭdas kontraŭ la fenestron. — 22. Auch: en, aber nicht: sur. — 23. Genauer wäre: estis ekkoninta, doch führt auch die bloße -is-Form hier zu keinem Mißverständnis. Auch: kon(ant)igi ion etwas kennen lernen (= kennend werden); aber hier lieber nicht: kon(at)igi kun bekannt werden mit (= zu einem „gekannten“ werden zusammen mit ...), kennen lernen. — 24. Ĉinujo und Ĥinujo. — 25. „Gebräuchlich“ = der gebraucht wurde (nicht: der [früher] gebraucht worden war), darum uzata, nicht uzita. — 26. Auch: ne nedoni al; weniger treffend: kaŝi (malkonigi) ion al iu verbergen, vorenthalten. — 27. Auch: utilo, aber nicht prefero = Vorzug. — 28. Auch: ŝirmilo, -aĵo; ŝirmekip(aĵ)o dürfte zu gewichtig sein. — 29. Auch: dum. — 30. Auch: la unuan fojon, je la unua fojo. — 31. Besser als: vidigis = wurde sichtbar, weil es sich hier um das Versetztwerden in den Zustand „gesehen“ willkürlich durch sich selbst handelt. Auch: montris sin, aber nicht: montrigis sin. — 32. Auch malfermegataj, „aufmachen“ handelt. — 33. Auch: en. — 34. Auch: amasiĝi. — 35. Nicht: sur lin. — 36. Auch: kiel. Nicht: Ĉu?, li estu (= sein soll) frenezulo; wohl aber, wenn auch unnötig lang: kvazaŭ li estus frenezulo. — 37. Auch: malpuraĵo. — 38. Das doppel-sinnige „der Überspannte“ läßt sich im Esperanto nicht durch ein Wort wiedergeben; vielleicht tut man am besten, beide Auffassungsmöglichkeiten zugleich auszudrücken, also wie im Texte, oder: al la ombrelŝirmo ekzaltito. Zu „superstreĉito der Überspannte“ vgl. 9. Die Formen -ant(int, ont)ulo und -at(it, ot)ulo statt -ant(int, ont)o und -at(it, ot)o vermeide man, weil einfaches -anto und -ato usw. schon die Person bezeichnet. — 39. Auch: posta, aber nicht: venonta = der (später) kommen wird. — 40. Nicht: per = vermittels. — 41. Auch: stranga. — 42. Auch: (ek)kutimis; nicht: kutimis sin. — 43. Auch: spektaklo. — 44. Auch: maltimema, sentima (= sentimo). — 45. Auch: tiamaniere; besser nicht tiel-maniere (= tielamaniere), denn tiela für tia (ebenso tiela für tiel) sollte man nur anwenden, wenn man den Begriff „derartig“ in besonderem Maße verstärken zu müssen glaubt. — 46. Auch: fariĝi kutimo, ĝeneraligi, enuzigi; wohl auch: enradikiĝi, aber nicht: regnaniĝi = Reichsangehöriger werden, naturalisiert werden. — 47. Auch doppeltes Verhältnisswort: de sur. — 48. Auch: komenci. — 49. Wohl auch: venkvojaĝo, ekiris sian triumfojon, venke ekkuradis.

Esperanto-Praktiko

Instrua kaj literatura gazeto por perfektigo en la Lingvo Internacia

6 a Jaro
Noj. 10-11 (70-71)

Fondinto kaj Ĉefredaktoro: Friedrich Ellersiek
Respondeca redaktoro: Arnold Behrendt

Oktobro-Novembro
1924

Interrilatoj de la antikva kaj la moderna kulturoj*)

De Dro J. Penndorf

„Aŭtuno — dimanĉa mateno en urbeto lokita apud la Rhein-rivero. La vinbera rikolto estas portita hejmen, kaj la vinkulturistoj estas kunvenintaj en la preĝejo pro dankema diservo. La bruado de la sonoriloj kaj de la orgeno ĵus preterpasis; nun la pastro ekpredikas laŭtvoĉe kaj kortuŝe“.

Jen — pere de nia fantazio evoluas vigla bildo, kvankam desegnita nur per malmultaj strekoj, bildo el tiu regiono de nia patrolando, kiu treege entuziasmigis niajn animojn, precipe en ĉi tiu tempo de malpaco kaj de malamikaj agoj. Nia Rhein, nia vino! Tio sonas tiel kare, tiel intime, tiel germane. Ĉu vi suspektas, ke en la citita bildo gravaj trajtoj vere estas antikvaj? Oni eble trovos antikvaĵojn eĉ en la unuaj vortoj, per kiuj mi komencis priskribi.

„De la aŭtuno nek la nomon nek la donacojn ili konas“ — raportas pri niaj prauloj la sprita romana aŭtoro Cornelius Tacitus en sia ŝatinda verketo, titolita „Germania“, (ĉap. 26), kiun li eldonis ĉirkaŭ la jaro 100 p. Kr. Fakte iam en Germanujo la aŭtuno ne jam elŝutis siajn benaĵojn, kaj pro tio ankaŭ la nomo de ĉi tiu sezono povis mal esti en nia lingvo. La germana vorto *Herbst*, antaŭe *Herbist*, estas konforma al la latina radikoj *carp-*, kiu signifas „deŝiri kaj kolekti fruktojn“.

Do, kiu alportis al ni la aŭtunajn donojn? Fremdlandaj viroj venis el la sudo trans la Alpojn, ne por feliĉigi kaj pliriĉigi niajn prapatrojn per la havaĵoj de sia hejmlando; militprete, akireme kaj teravide enmarsis paŝege kaj pezege la legioj de l'Romanoj. Tamen samtempe ili importis ankaŭ belegajn aĵojn, kiujn ili jam delonge tiel estimegis, ke ili ne volis malhavi ilin eĉ sur militakirita teritorio. Poste, kiam niaj prauloj sukcese liberigis sin de la fremda jugo, la restaĵoj de la romana influo estiĝis niaj propraj, tiamaniere ke ni iom post iom forĝis ilian fremdan devenon, interalie ĉiuj fruktaroj, nome la noblaj pomoj kaj piroj, la belegaj persikoj kaj abrikotoj, la sukplenaĵoj kaj ĉerizoj.

Tion klarigas al kompetentulo la lingvo mem. Ĉar ekz. la vorto ĉerizo, identa al la franca, itala esprimoj kaj ankaŭ al nia germana *Kirsche*, dialekte

*) Kiu intencas, studi ĉi tiun gravan problemon, tiu legu la popularan, tre interesan kaj riĉenhavan libreton „Deutschum und Antike“ (Germaneco kaj antikveco) de E. Stemplinger kaj H. Lamer (689 a volumeto de la kolektaĵo „Aus Natur und Geisteswelt“ (El naturo kaj spirita mondo) Leipzig-Berlin, Teubner 1920).

Kers, laŭ la origina greka termino *kérasos* devenas el la greka kolonio kaj havenurbo „Kerasus“ sur la suda bordo de la Nigra Maro. Kaj antaŭ ĉio la vino — nia „germana“ vino. Ne hazarde samsonas la esprimoj germana-angla (*Wein, wine*), franca *vin*, itala (kaj Esperanta) *vino*. Estas ja vere la sama vorto kaŭze de la sama objekto. Ĉar la vinberujo kaj ĝia produktaĵo estis hejmaj iam en Grekujo kaj Italujo, nur poste translokitaj de tie en nordlandojn. Kaj la honesta „vinisto“ sin nomas ankoraŭ nuntempe laŭ la latina termino *vinitor*, kiun nia lingvo iomete germanigis (*Winzer*), ne anstataŭigis per vorto vere germana.

Nun ni konsideru la „germanan“ Rhein-on. Ĉu ne estas strange, ke ni ĝin skribas laŭ greka maniero (*Rhein*), kiel ekz. rombo (*Rhombus*), ritmo (*Rhythmus*), reŭmatismo (*Rheumatismus*)? La nomo mem estas radike kelta.

Plue, kion ni juĝas pri „urbeto“?

„Ke la germanaj gentoj ne konas urbojn, ke ili ne ŝatas eĉ kunigitajn loĝejojn, estas konata al ĉiuj“ — atestas la supre citita Tacitus (Germania, ĉap. 16). Kontraŭe, kie ajn fonto aŭ kampo aŭ arbareto ekplaĉis, tie pratempe unu familio loĝiĝis. Dum jarcentoj ili nepre abomenis urbojn kiel tombejojn, ĉirkaŭitajn per muroj. Sed daŭre de la prosperanta mezepoko vilaĝoj etendiĝis kaj plimultiĝis tra la vasta pejzaĝo; krome kasteloj estiĝis sur montoj kaj montetoj. Aliflanke ĉe la randoj de la imperio, la Romanoj antaŭe jam estis konstruintaj multe da urboj, laŭlonge de Donau [Danubo] (Wien, Passau, Regensburg), de Rhein (Straßburg, Mainz, Koblenz, Bonn, Köln, Xanten) kaj de Mosel (Trier). Ĉi tiuj iam romanaj urboj unue renaskiĝis kaj ekprosperis (ekz. Worms, Speier). Do urba kulturo tie estas mil jarojn pli maljuna ol en la interna Germanujo. Ni laŭkutime titolas la reĝon Heinrich (Henriko) I. „urbofondanto“, sed Augsburg kaj Trier per iliaj originaj nomoj (*Augusta Vindelicorum* kaj *Augusta Treverorum*) memorigas pri ilia unua kreinto, nome la imperiestro Augustus.

Cetere nia vorto *Kaiser* ne estas pure germana, sed la ĝuste prononcata nomo de la plej granda Romano, Julius Caesar.

Rilate al dimanĉo — ĉu io antikva enestas? Certe. Ni ja ĉiuj lernis la trian ordonon religian: „sanktigu la festotagon!“ Same ni konas la institucion de la Hebreoj: „Memoru la sabaton, por ke vi sanktigu ĝin!“ Ses tagojn laboru kaj prizorgu ĉiujn aferojn; sed la sepa estas sabato de Disinjoro; tiam nenion faru, nek vi nek filo nek iu familiano“ (II. Mos. 20, 8—10). Do al Moses, la antikva leĝdoninto de la Judoj, ni ŝuldas la benplenan

aranĝon, ke laŭregule post po ses labortagoj okazu paŭzo, por ripozi. Aliloke la sklavo kaj laboristo ne ĝuis tian agrablon; senĉese ili devis labori kaj peni.

Kvankam ankoraŭ la romana poeto Horatius, samtempulo de Augustus kaj Jesuo, mokas pri la sabataj ceremonioj de la Hebreoj, tamen de la Judoj baldaŭ la Kristanoj akceptis la kutimon, rezervi ĉiun sepan tagon, por preĝi kaj ripozi. Sed ili anstataŭigis sabaton per dimanĉo — laŭ la ordinara opinio tial, ke je ĉi tiu tago la dia savinto sin eklevis el la tombo. Fakte la franca-Esperanta vorto „dimanĉo“ devenas el la latina lingvo: *dominica dies* estas la „tago de l' Sinjoro“. Sed kion signifas la germana esprimo sun-tago (*Sonntag*)?

La septaga semajno (kiel kvarono de la luna ĉirkaŭmoviĝo) estas fiksita de la praantikvaj Babilonaj astronomoj kaj nomita laŭ la sep planedoj tiam konataj; sed inter ili troviĝas ankaŭ luno kaj suno. Ĉi tiujn oni rigardis kiel demonojn. La suno estas kvazaŭ la ĉefo — ne mirige; ĉar laŭ la scienca esploro, la tero ja estas nur malgranda ero, deveninta el la sunĝlobo. Kiel jam en pratempoj la homoj respektplenaj preĝante levis la manojn al la suno, videble donacanta lumon, varmon, vivon, tiel ankaŭ dum la epoko de la romanaj imperiestroj pli kaj pli ĝenerale oni kredis je unu ĉionpova kaj ĉionrega dio, nome la suno. La imperiestroj mem favoris ĉi tiun kredon kaj de post Nero volonte igis sin figuri kun la lumradianta glorkrono de la suna dio, kies surteraj reprezentantoj ili volis esti, kaj al si atribuis lian kromnomon „la nevenkebla“. *Sol invictus* (t. e. la neniam venkita kaj venkota suna heroo), jen la devizo de iu nova religio orienta, speciale persa. Tiun sunan kulton romanaj soldatoj ekkonis en orientlandoj kaj disvastigis ĝin poste laŭlonge de Donau kaj Rhein ĝis la skotaj montoj. Samtempe kun la kristanismo ankaŭ la Mithras-kulto komencis sian triumfan propagandon, plej sukcese en la tria jarcento, tiamaniere, ke kelkfoje ŝajnis dube, ĉu Kristo aŭ Mithras estus la estonta registro de la homaro. Kaj kie ni povas trovi nuntempe restarigitan kapelon de tiu sundio? Sur germana terfundo apud la Saalburg-a kastelo supre de Homburg v. d. H. Kompreneble al la sundio la unua semajna tago estis sanktigita, kaj pro tio ĝisnun ni festas ĉiun suntagon aŭ dimanĉon.

Sed dimanĉan festecon karakterizas precipe bruantaj sonoriloj kaj orgeno. De kie devenas la orgeno?

Dum la lastaj jarcentoj antaŭ Kristo, Aleksandrio en Egiptujo estis ne nur la centra loko de la sciencaj studoj, sed ankaŭ de la teknikaj artoj. Tie tiam iu majstro, nome Ktesibios, konstruis muzikinstrumenton grandegan. Ĝi estis sonigata ne per pulmoforto, kiel la ceteraj flutoj ĝis tiam uzataj, sed laŭ maŝina maniero per akva premo la aero estis puŝata en la fajfilojn. Tiuj ĉi estis tiel ampleksaj, ke homaj fingroj ne kapablis fermi la aertruojn. Pro tio la inĝeniero sprite elpensis sistemon de kovriloj moveblaj aŭ klapoj, por laŭbezzone malfermi la fajftruojn per ŝlosiloj. Ĉi tiu eksternorma aparato laŭtege sonanta sufiĉe superis la bruadon de dekmiloj, da rigardantoj okaze de la antikvaj teatraĵoj aŭ gimnastaj konkursoj. Oni ĝin

nomis simple „organon“ (t. e. ilo), kio estigis nian vorton „orgeno“, laŭ latina traduko *instrumentum*. La sistemo de tiuj ŝlosiloj (latine *claves* = klavoj) prezentas klavaron. Poste oni iomete plibonigis la instrumenton, enpuŝante la aeron en la fajfilojn ne per akvopremo sed per bloviloj. Tian ilon akceptis la kristanoj por siaj preĝejoj kaj konservis ĝin ĝisnun preskaŭ en ĝia origina formo. Sekve ĝi estas same nomata en malsamaj lingvoj kulturaj. Do en ĉiu preĝejo eŭropa, amerika, aŭstralia staras nun monumento de tiu granda teknikisto aleksandriana, nome la orgeno.

Eĉ la preĝejoj mem kun altaroj, pastroj kaj parohestroj, iliaj talaroj, la predikoj kaj la konvenaj gestoj estas antikve nomitaj. Sed krom ĉi tiuj nomoj devenas el la antikveco ankaŭ tio, kio estas predikata: la doktrino kristana, la evangelio (t. e. agrabla sciigo), publikigita unue dum la regado de la romana imperiestro Tiberius, anoncita en greka lingvo al la orienta homaro, en latina al la okcidenta, tiaforme perigita ankaŭ al niaj prauloj, per la reformacio enigita en germanan vestaĵon, — sed la spirito restas antikva. Ĉar la greka filozofio efike trafenetris la simplajn instruojn de la Savinto kaj helpis starigi la dogmojn.

Certe, la greka dio *Zeus* de Olimpo jam estas mortinta, mortinta *Jupiter*, „la plej bona, la plej granda“ dio de la Romanoj, mortintaj kaj senvivaj la keltaj dioj de la nunaj Francujo kaj Britujo, sed ankaŭ niaj *Wodan* kaj *Tor*. Ni ne havas religion nepre germanan; tion ni ofte forgesas. Cetero, ni Germanoj ne solaj submetis nin al fremda, antikva religio; sed tion faris ankaŭ la Francoj, Angloj, Rusoj, resume ĉiuj en Eŭropo kaj multaj ekster nia kontinento. Por ĉi ĉiuj valoras la fama sentenco de la mortanta imperiestro Julianus: „Finfine venkis vi, Galileano!“

Sed ĉu vere ni fariĝis intime spertaj pri ĉiuj detaloj de la kristana doktrino? Nu, ni imitu la ekzemplon de Dro Faŭst kaj malfermu la sanktan novan testamenton (ankaŭ latina termino, malfacile klarigebla)! Jen: „Komence estis la vorto, kaj la vorto estis ĉe Dio, kaj Dia estis la vorto.“ Ĉu vi tion komprenas? Tute ne, — se vi sincere respondas. Do ni ne penu, alie traduki la teksteron, sed konstatu: ĉi tion oni ja neniel povas kompreni, se oni ne scias, kion la origina greka esprimo (*logos* = vorto) povas signifi kaj en ĉi tiu kazo signififu laŭ la intenco de l' aŭtoro. Mi ne estas pri-traktanta detale ĉi tiun temon. Sed kiu volas memstare prijuĝi tiajn problemojn, tiu devas esti instruita pri la religiaj meditadoj kaj sentado en la unuaj jarcentoj post Kristo.

Plue oni memoru, ke kelkaj nekulturitaj gentoj havas la kutimon, festene konsumi la bestan fetiĉon, por ke — laŭ ilia opinio — la superaj fortoj de la adorita besto transiru en la manĝantojn. Simile ĉe la Grekoj okaze de la famaj misteraĵoj interalie la kredemuloj manĝis solene la sanktan greneron kaj gustumis miksitajn trinkaĵojn. Ĉu ne estas verŝajne, ke tiaj praaj primitivaj ideoj iel kunigis kun la simpla memoriga festeno aranĝita de nia majstro? Nur la sufiĉe informita saĝulo kapablos diferencigi la kernon kaj la ĉirkaŭaĵon de la sakramento. Li ne sin kroĉas al dogmoj, ritoj, ceremonioj, parte jam ne kompreneblaj, sed li

esploras la fundamentan veron de la kristaneco, kiu espereble estas liberigonta la homaron de reciproka malamikeco kaj malamo internacia. Ni nur priatentu la simplan ordonon: „Amu vian proksimulon kiel vin mem!“ Jen, ekaperas ankaŭ la „interna ideo“ de l' Esperantismo.

Prilingvaj Diskutoj

Brodcasti aŭ disaŭdigi?

Niaj anglaj samideanoj „brodkastas“, ni germanlingvanoj ĝis nun preferis „radie disaŭdigi“ Esperantajojn! En E. T. n-ro 209 H. E. Epton defendas la vorton brodkasti skribante jenon:

Oni informis min, ke la germanoj malŝatas la vorton „brodkasti“, ĉar la vorto ĉe ili signifas „pankesto“, kaj preferas la kunmetitan vorton „disaŭdigi“, kiun vorton mi iam vidis en ET kaj aliaj gazetoj.

Tiu lasta estas tute malbela kaj nevera vorto, ĉar ĝi ne klarigas ĝuste tion, kio vere okazas, kiam radio-stacio elsendas signalojn. La fakto, ke stacio elsendas signalojn, ne signifas, ke tiuj signaloj estas aŭdataj! En multaj lokoj ili ne estas aŭdataj; tio dependas de la distanco kaj forto de la ricevaparato. Do, disaŭdigi estas malĝusta.

Oni povus diri dissendi aŭ disvastigi, sed tiaj kunmetaĵoj estas malbelaj kaj ne uzindaj; same kiel la malnova negativa vorto „senfadeno“ (wireless — t. s. f.) anstataŭ la moderna vorto „radio“. Broadcasting estas vorto, kiu nun estas preskaŭ universala, certe multaj lingvoj enkorpiĝis ĝin en siajn vortarojn, eĉ sensange, kaj ĉar tiu vorto havas sencon, kiu ne estas ĝuste tradukebla en aliaj lingvoj, ĝi estas la plej bona vorto por Esperanto. Malgraŭ ĝia eble neagraba senco germana, mi opinias, ke ĝi kaj ne alia vorto devus esti la vorto uzata en Esperanto. Ne forgesu, ke en Esperanto estas multaj vortoj, kiuj estas malagrablaj al la oreloj de iuj nacioj, kaj se oni elprenas el Esp. ĉiun tian vorton, nia vortaro eble fariĝus nur skeleto!

La fakto, ke „brodkasti“ memorigas pri „Brodkasten“ (germana pankesto), laŭ mia opinio ne influas aŭ ne influu la elekton de teknika esprimo. Tiurilate mi konsentas kun s-ro Epton. Sed — ĉu la sendataj signaloj ktp. estas aŭdataj ĉu ne, ankaŭ estu indiferente por la vortelekto. Ĉar — se mi ion diskonigas per gazetoj, tio ja ne signifas, ke ĝi estos konata! Kelkaj aŭdos, kelkaj konos; certe, ke ĉiuj konos mian informon, ne ekzistas. Ĉu oni konos mian informon, tio dependas de la atento flanke de la legantaro! Kial kunmetaĵoj, ekz. dissendi aŭ disvastigi, estas malbelaj kaj ne uzindaj? La vorto „senfadeno“ tute ne estas anstataŭigita per la vorto „radio“. La sencenhavo de la du vortoj treege interdiferencas. La tekniko

certe bezonos ankaŭ estonte la esprimon „senfadeno“ (senfadeno ne estas klare komprenebla vorto) kaj krome uzos „radia“. La esprimo „radio“ estas ĝenerale kaj — laŭ mia opinio — rajte uzata por ĝenerala ideo. Dissendi kaj disvastigi estas nepre bonaj kunmetaĵoj, sed ili ne trafas la celon tiel bone, kiel la vorto „disaŭdigi“. Radiado estas prefere direktata al la aŭdsento. Se mi disaŭdigas ion, mi deziras, ke oni aŭdu ĝin. Aŭdado efektive okazas ĉe radiado. Ĉu fakte aŭdas ĉiuj, estas indiferente, ŝajnas al mi. Kial ni traduku la anglan vorton „broadcasting“? Ni esprimu per fundamenta vorto, kion ni celas. La argumentado de s-ro Epton estus atentinda, se la vorto „disaŭdigi“ kaŭzus erarkomprenon. Mi ne vidas tian eblecon. Cetere — en Genève oni aprobis „disaŭdigi“, kaj „broadcasting“ tute ne estas preskaŭ universala; ekz. inter germanlingvanoj oni ne komprenas la vortenhavon, se oni ne estas teknikisto kaj legas anglajn radiojurnalojn. Mi nepre pledas por tio, ke oni „disaŭdigu“ radie. Strange, ke s-ro Epton ne montris la solan argumenton, kiu estas defendebla: brodkasti = radie disaŭdigi, unu vorto anstataŭ du! Sed — elektante esprimon mi ŝatas esti fundamentano kaj ne aritmetikisto!

Behrendt

Akcepti aŭ Ricevi?

Laŭ mia lingva sento mi preferas diri akcepti (ilo ktp.) anstataŭ ricevi (ilo ktp.); mi miras, ke mi trovas en ĉiuj artikoloj kaj vortaroj pri la radio-telefono nur la lastenomitajn radikojn. Ĉu akcepti ne estas pli konforma?

Leono Funken

Sidante kun aŭdiloj sur la oreloj, ĉu mi akceptas aŭ ricevas tion, kion la sendstacio disaŭdigas? Mi preferas „ricevi“. Akcepti havas — laŭ mia lingva sento — aktivan, kaj ricevi havas pasivan sencon, t. e. mi akceptas, kion mi volas, kion mi ankaŭ povas malakcepti, sed mi ricevas, kion oni sendas, ĉu mi povas „malricevi“? Kreinte la kondiĉojn por akceptado aŭ ricevado, t. e. surmetinte la aŭdilojn, mi ne plu povas influu la sendaĵojn. Imagu: Mi deziras aŭdi E-kurson, la parolonto malsaniĝis, kaj mi aŭdas la anoncon, ke fabelrakontado anstataŭos la E-kurson. Mi eble formetos la aŭdilojn. Sed nun ne plu ekzistas la kondiĉoj por akceptado aŭ ricevado. Sed havante tiajn kondiĉojn, mi devas aŭdi tion, kion oni sendas. Al tia situacio respondas „ricevi“.

Behrendt

Vi parolas pri centmiloj da Esperantistoj.

U. E. A. bezonas dek mil membrojn.

Aliĝu al U. E. A.!